Hayat

No. 100
5 EYLÜL 1958
100 KURUŞ

Bu sayıda :

Ortadaki renkli tablo

Büyük Türk Padişahı

Yavuz Sultan Selim

PARİS GENE
ESKİ PARİS

YAZAN : HIKMET FERİDUN ES

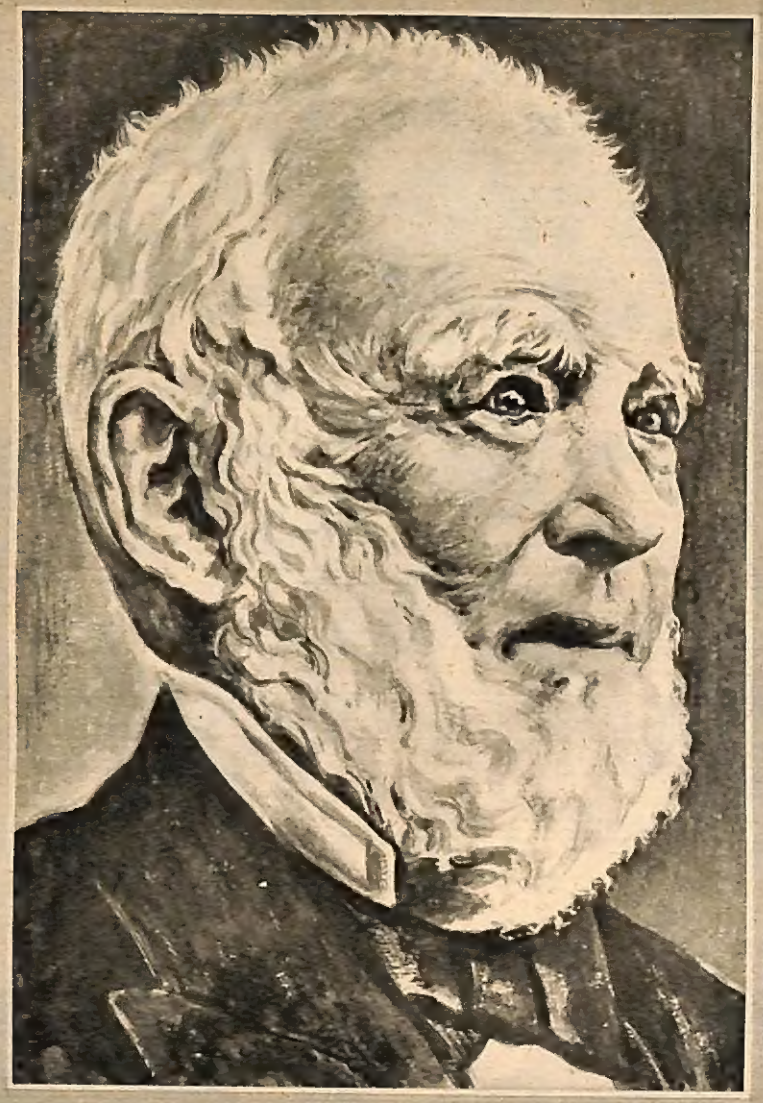

İKİNCİ YÜZYILA GİRERKEN

YÜZÜNCÜ YIL
İTİMAT
1858 1958
SQUIBB

Squibb tıp âleminin ilâç imalâtçılığında yüzüncü yılını tamamlamış bulunuyor. Amerikan ordusunun, o zaman, başka hiç bir yerden temin edemediği Standart ilâç ihtiyacını karşılamak üzere, 1858 de Dr. Edward Robinson Squibb, Brooklyn'de ilk lâboratuvarını kurmuş bulunuyordu. Başlangıçta kullanılan malzemenin itina ile seçilip imalâta verildiğini - tecanüs, safiyet ve müessiriyet bakımından - sıkı kontroldan geçirildiğini, her etiketin üzerine imzasını vazetmek suretile teyid ediyordu.

Dr. Squibb'in vazettiği imalât kontrolleri usulü, o gündenberi yüksek kaliteli ilâç imalâtının ayrılmaz bir rüknü haline gelmiş bulunmaktadır.

Dr. Squibb'in ilk olarak muvaffakıyetle ortaya çıkardığı saf anastezi eteri inandığı iş felsefesile üstün imalât ölçülerinin güzel bir nümunesini teşkil ediyordu. Arkadaşlarına her zaman bir işin başlıca temel taşlarının itimat, şeref ve haysiyetten terekküp ettiğini soylerdi.

Uzun yıllar boyunca yapılan dikkatli ve devamlı araştırmalar bugünün doktorlarına yeni bir çok mücadele silâhları kazandırmış bulunmaktadır. Bu arada Amniotin, Intocostrin, Raudixin, Nycostatin, Florinef ve şimdi de Vesprin ve Kenakort gibi bir kaç esaslı maddeden bahsetmeden geçemiyeceğiz.

İkinci Yüzyıla büyük bir samimiyetle, tıbbın ihtiyaçlarına kendimizi vakfetmek kararı ile giriyoruz. Tıbbın en büyük emeli olan hastanın tedavisi keyfiyetinin, bir ilâç imalâtçısı olarak bizim de ana gayemiz olduğunu burada açıkça belirtmek isteriz.

E. R. SQUIBB & Sons. A. O. — Levent, Istanbul

REKLAM MORAN

G-36

"daha güzel olmak" SCHERK ile başlar

"Mukayese edilmez nüfuz kabiliyeti"

Bu ibare, Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonunun şişelerdeki etikette vardır ve tecrübe ile sabit olan bir hakikattır. Zira Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonu derhal cilde nüfuz eder, mesamelerde biriken kirleri kökten temizler ve cildin her hücresine yepyeni bir hayatiyet bahşederek, tene harikulâde bir tazelik verir. Teninize bu imkânı vermekte geç kalmayınız: sizi derhal inandıracak olan Scherk tecrübesini bugünden deneyiniz.

İŞTE İNANDIRICI SCHERK TECRÜBESİ

- Yüzünüzü mutadınız veçhile iyice yıkayıp temizleyiniz.
- Sonra bir parça pamuğa biraz Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonu katınız ve yüzünüze ovarak sürünüz.
- Pamuk kirlenir, cildiniz tertemiz olur ! Yüzünüzde fevkalâde bir rahavet hissedersiniz.

Scherk Lotion Faciale YÜZ LOSYONU

Hayat

TERRY MOORE

(Fotoğraf : M. G. M.)

HAFTALIK MECMUA

5 EYLÜL 1958

FİATI : 100 KURUŞ

YIL: 3 CİLT: 5 SAYI: 100

SAHİBİ : ŞEVKET RADO

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES

YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI

REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARİT
SADUN ALTUNA
HİKMET ANDAÇ

RESİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER

FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.

İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56

DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.

BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.

REKLAM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vâsıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

HAYAT'ın 100 üncü SAYISI

ELİNİZDEKİ bu sayı ile Hayat Mecmuası 100. sayısına ulaşmış bulunuyor. Türkiye'ye ilk defa müessesemiz tarafından getirtilmiş olan, yepyeni bir baskı tekniğiyle hazırlanan ve mecmuacılığımıza Avrupaî bir çehre verdiği herkes tarafından kabul edilen Hayat Mecmuası yüzüncü sayısını idrâk ederken elde ettiği başarıyı sizlerin yenilikleri ve fedakârlıkları takdir ve teşvik eden kıymetli alâkanıza borçlu olduğunu unutmamaktadır.

Türkiye'de haftalık bir mecmuanın 140.000 ile 150.000 nüsha arasında basıp satılabilmesi Hayat Mecmuası çıkıncaya kadar ulaşılmaz bir hayal olarak kabul ediliyordu. Bu hayal, sevginizi bizden esirgememeniz sayesinde hakikat olmuştur. Bugün herkesin mecmuası haline gelmiş olan Hayat Mecmuasını her ailede en az beş kişinin okuduğunu kabul etsek 600.000 ilâ 750.000 kişilik muazzam bir kitlenin sevgisiyle kucaklandığımızı tasavvur edebiliriz. Bu geniş ailenin içinde büyük annelerle büyük babalar, aile reisleri, anneler ve her yaşta bütün bir gençlik vardır ki her hafta Hayat Mecmuasını sabırsızlıkla beklediklerini bize türlü vesilelerle duyurmaktadırlar.

Bu muazzam sevgiye lâyık olmanın omuzlarımıza çok büyük mesuliyetler yüklediğini biliyor ve bu mesuliyetlerin altından daima okuyucularımızı memnun ederek çıkmak için büyük bir dikkat ve titizlikle hizmetimize devam edeceğimizden emin olmanızı rica ediyoruz.

«Hayat» Türkiye'nin en nezih ve en faydalı aile mecmuası olarak kalacaktır.

En derin sevgi ve saygılarımızla.

Yazı Heyeti

SUNİ PEYKLER İZMİR FUARINDA

XXVII. İzmir Enternasyonal Fuarı'nın en büyük özelliklerinden birini Amerikan ve Sovyet paviyonlarında halka gösterilen suni peykler teşkil ediyor.

KAŞİF PEYK — Amerikan Paviyonunda bu meraklı kalabalığının seyrettiği maket, Amerika Birleşik Devletleri'nin ocak ayında fezaya gönderdiği Kâşif peykinin küçük bir modelidir. Bu peyk şimdi iki saatte bir arzın etrafında dönüp haber gönderiyor.

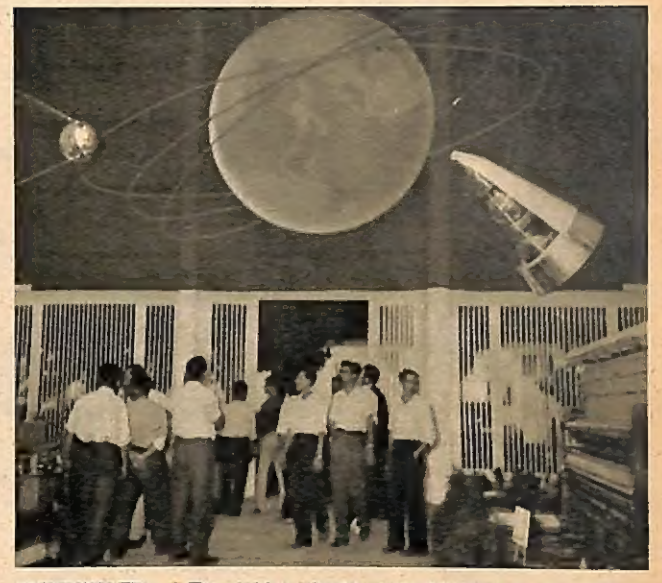

SPUTNİKLER — Fezadaki mahreklerinde hâlâ dönmekte olan suni peyklerden biri de Sovyetler'in üç numaralı Sputnik'idir. Yukarıda Sovyet Paviyonunda Sputnik II. (solda) ve III. ün modelleri görülüyor.

İKİ PEYK — 1 temmuz 1957 de başlıyan Uluslararası Jeofizik Yılı çalışmalarının en önemli hâdisesi suni peyklerin fezaya atılmaları olmuştur. Boşluktaki durumları tesbit edip radyo ile dünyaya bildiren âletlerle mücehhez, yirminci yüzyılın en büyük keşiflerinden olan bu suni peyklerden yanda Sovyet (solda) ve Amerikan peykleri görülüyor.

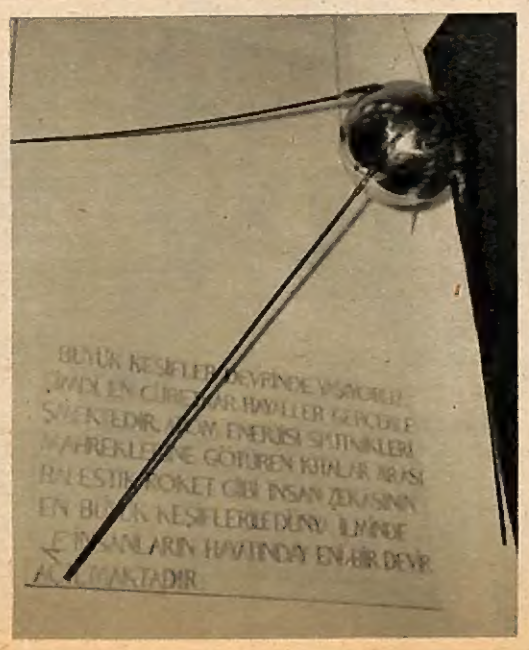

FOTOĞRAFLAR :
TÜRİZM
FOTOĞRAF AJANSI

Prenseslerin en güzeli, en mâsumu:

ISABELLE

Belçika Kıralı Baudoin'in evlenme teklifini reddetmiş olan bu güzel Fransız Prensesi, öte taraftan diğer bazı prensesler gibi kendi seviyesinin altındaki kimselerle dedikodu konusu olacak gönül maceralarına girişmemiştir. Aşağıda Prensesi, Portekiz'deki sayfiye evinin sade dekoru içinde herkesten uzak, âsude bir hayat sürerken tanıtıyoruz.

KÖYLÜ KIZI — Prenses Isabelle tatilini geçirdiği bir Portekiz kasabasının sokaklarında baş örtüsü ve basma entarisi ile bir köylü kızı gibi dolaşır. Karşılaştığı insanlarla hasbıhallerde bulunur. Küçük çocukları şefkatle bağrına basar. Yedisinden yetmişine kadar herkes ona karşı içten gelen bir sevgi duyar. Prenses Isabelle, her yıl burada, yoksul çocuklar yararına büyük bir balo tertibeder. Resimde görülen Maria ile Pedro ömürleri boyunca bu şefkatli ablalarını unutmıyacaklardır.

AŞK ROMANLARI — Prenses Isabelle boş zamanlarını aşk romanları okumakla geçirir. Ama, bu romanlardan birinin kahramanı olmak aklından geçmez.

JANDARMA, tepeden tırnağa kadar kanun adamı olduğunu göstermek için kaşlarını çattı. Durdurttuğu arabanın yanına gelerek, siyah palaskasına asılı süngüyü sıvazladıktan sonra parmak ucuyla deriden kasketini geriye itti. Sert bir sesle :

— Birinci suçunuz, fazla sürat... diye gürledi. Hem, şoför ehliyetiniz de yok. Üstelik de çıplak ayakla araba kullanıyorsunuz...

Siyah Volkswagen'inin içinde olduğundan da küçük görünen genç kız, suç unsuru ayaklarına baktı, güldü. Jandarma, ayağında üstü açık sandallar bulunduğu için onu yalınayak sanmış olmalıydı.

— İsminiz ?...

— Isabelle. Isabelle de France.

Sevimli kız, yakasını kanunun pençesinden bir defa daha kurtarmıştı. Ama, bunda Paris Kontu'nun kızı olmasından ziyade, samimî tebessümü rol oynuyordu. Portekizli jandarma bu tebessüm karşısında âdeta erimişti.

Fransız Prensesi Isabelle, Cintra'da tatilini geçirmektedir. Lizbon'la Estorial arasında bulunan bu kasaba Portekiz'in, belki de dünyanın en şirin yeridir. Gözün alabildiğine uzanan bir portakal, gül ve zambak ormanı içinde Kaliforniyalı milyarderlerin bembeyaz şatoları parlak güneş altında göz kamaştırır. Cintra'nın az ötesindeki dağlar-

DİĞER AVRUPA PRENSESLERİ NE ÂLEMDE?

MARGARETHA — Güzel İsveç Prensesi, halktan bir çocuk olan İngiliz piyanisti Douglas-Home'la evlenmek arzusundadır. Ama bu işin tahakkuk edip etmiyeceği şimdilik meçhul.

BEATRIX — Holânda tahtına geçecek olan prensesin şimdilik gönül macerası yok. En zengin hanedan ailelerinden birine mensup olan Beatrix'in çok talibi olsa gerek.

ALEXANDRA — Buckingham Sarayı'nda Prenses Margaret'ten sonra en çok ismi geçen Kent Dükü'nün kızı Alexandra'dır. Henüz elle tutulur bir gönül macerası da yoktur.

ALESSANDRA — Torlonia Prensesi Alessandra, âsalet unvanlarını, muhtemel Belçika Kıraliçeliğini yüzüstü bırakıp Clemente Lequio isimli bir filim prodüktörüne kaçmıştır.

AKŞAM OLUNCA — Güzel Prenses, günün yorgunluğunu güneş batarken Quinta do Anjhino çiftliğinin taraçasında hamak'a uzanarak çıkartır...

da, çatlak ve kıpkırmızı toprağı ile saat yelkovanının işlemediği hakiki Portekizli bulunur. Kutsal, vakur Portekiz. Başlarında çömlek, taşlı dağ yollarını tırmanan köylü kadınlarla, yük katırlarının kan ter içinde yürüdüğü bu yamaçlarda eski bir ev vardır. Paris Kontu on yıldır burada oturur. Burası seksen hektar arazisi olan hatırı sayılır bir çiftliktir. Prenses Isabelle her sene buraya gelerek babasının yanında, Paris'in sıkıcı protokol icaplarından uzak olarak tatilini geçirir. Eski Fransız hanedanına mensup on beş prens ve prensesin toplandığı bu evde, ahırları kendileri temizlerler, ortalığı süpürür, eve çeki düzen verirler. İşleri bitince de sarnıçtan bozma yüzme havuzunda serinlerler. Ev sakinlerinden hiç biri, az ötedeki lüks Estorial'ın şahane pisinlerine adım dahi atmaz. Zamanın durduğu bu ücra köşede Prenseslerin en güzeli ve hakkında en az dedikodu yapılanı olan Isabelle, mütevazı bir hayat yaşar. Belçika Kıralı Baudoin'in dahi izdivaç teklifini reddeden Isabelle ancak sevdiği insanla evlenmek kararındadır. Şimdilik herhangi bir Avrupa sarayında şatafatlı bir Kıraliçe olmaktansa, bu şirin Portekiz kasabasında, aşk romanları okumayı tercih etmektedir. Başkalarının gönül macerası, onun için, böyle bir romanın bizzat kahramanı olmaktan daha câziptir.

SARNIÇ — Çiftliğin yüzme havuzu, yirmi beş metre boyunda, on beş metre eninde eski bir sarnıçtır. Bu sarnıç başında bütün aile efradı serinlemek için toplanırken, Fransa tahtının vârisi Paris Kontu çocuklarının eğlencelerini büyük zevkle seyreder.

MARGRETHE — Sevimli Danimarka Prensesi Margrethe şimdilik velîahtlık vazifelerini öğrenmekle meşgul oluyor.

DESIRÉE — Dört İsveç Prensesinden biri olan Desirée'nin Bulgar Kıraliçesi Giovanna di Savoia'nın oğlu I. Simon'a âşık olduğu söylenmektedir.

MARGARET — Yirminci yüzyılın bahtsız âşıkı prenseslerin prensesi Margaret'in kalbi hâlâ aynı insan için çarpıyor : Boşanmış ve iki çocuk sahibi Peter Townsend.

Sohbet KÖŞESİ

İNİŞLİ ÇIKIŞLI BİR YOL

AİLELERİN kaderi nesilden nesile değişiyor. Bazan aynı babanın çocukları, bir elmanın iki yarısı kadar biribirlerine benzedikleri halde hayatta başka başka yollara saparak biri yükselirken, öteki, baba ocağındaki refah seviyesini de muhafaza edemiyerek daha mütevazı, daha zahmetli bir hayatı sürmeğe mecbur kalıyor. Ben öyle aileler tanımışımdır ki, çocukları dünya nimetlerine gark olarak büyümüşler, fakat sonra, dayanaklarını kaybedip de kendi hayatlarını tek başlarına yaşamıya başladıkları zaman, çocukluklarında hakir gördükleri bir hayatın çerçevesi içinde mahpus kalmışlardır.

Ama hayatta bunun tersi de vardır : Nice ve nice fakir aileler, çocuklarını bin bir zahmet içinde büyüttükten, fakru zaruretin her türlüsüne katlandıktan sonra talihleri yavaş yavaş iyiye doğru dönmüş, o fakir çocuklar günün birinde ön plânlara geçerek birer yıldız haline gelmişler, zengin yuvalar kurmuşlar, şöhretin zirvesine ulaşmışlardır.

Hayat böyledir işte ! Bir ailenin zaman içinde nesiller boyunca takibettiği yol bazan sert yamaçlara tırmanır, bazan uçurumların kenarından geçer, bazan da düz ovada rahat ve mesut, su kenarlarında ılık ve neşeli sürüp gider. Ama bu rahatlığın arkasından tekrar karanlık ormanlara, çetin kayalıklara rastlamak pek mümkündür. Bu zorluklar bize rastlamamışsa çocuklarımıza mı veya onların çocuklarına mı rastlıyacak, bunu bilemeyiz.

Geniş bir aile kalabalığı içinde hepimiz büyük bir ağacın dallarına benziyoruz. Bu ağacın dallarından bazıları kururken yeni sürmüş filizler yapraklanıp çiçeklenmekte, bazı dallar meyvadan kırılırken bazı dallar meyvalardan mahrum kalmaktadır. Ama aynı ailenin, geçmiş zamanda bir babadan gelen çocukları olmamız bizi bir ağacın aynı kökten üremiş dallarına benzetse bile ağaç olmadığımızı unutmıyalım. Aynı gövdede yaprakları yeşil duran dal, kurumuş dalla, onun hazin âkibetiyle alâkadar olmaz; hattâ yapılışı buna elverişli değildir. Ama insanlar öyle yaratılmamışlardır. Cenabı Hak insan kullarına öyle bir ruh koymuştur ki, bu ruh iyilik, merhamet, yardımseverlik duygularıyle süslenerek güzelleşir ve ağacın kendisinden başka hiçbir ağaca, dalın başka bir dala yardım etmesi mümkün değilken insanlar biribirlerine el uzatabilirler.

Her zaman olduğu gibi bu sohbeti de bana, sevgili okuyucularımdan birinin gönderdiği bir mektup ilham etti. Mektubu yazan zat, aile içinde sevki kaderle fakir düştüğünü, çok yüksek mevkilere ulaşan yakın akrabalarının kendisini hakir gördüklerini, aramıya, hattâ görüşmiye tenezzül etmediklerini yazıyor, uzun uzun dert yanıyordu. Ben de her düşüşün bir yükselişi, her yükselişin de bir düşüşü olduğunu bu vesile ile onlara hatırlatmak istedim.

ŞEVKET RADO

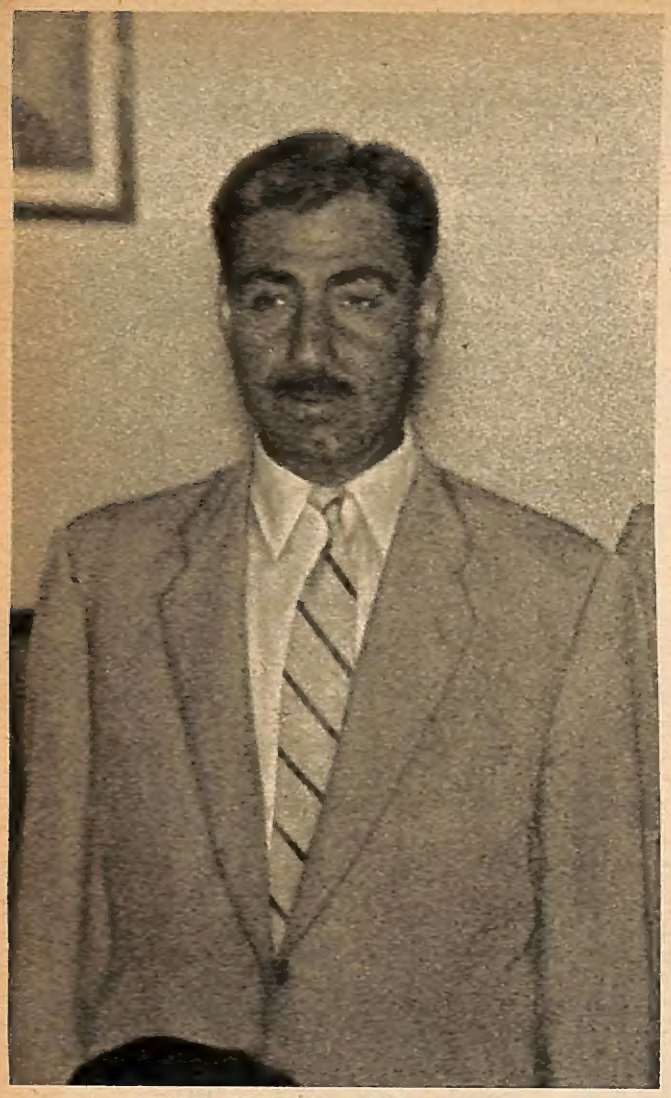

1957-1958 SENESİNİN EN BAŞARILI HAKEMLERİ

Futbol müsabakalarının daha nezih bir şekilde cereyanını temin maksadı ile Yapı ve Kredi Bankası tarafından ihdas edilen mükâfatlardan senenin en başarılı hakemlerine ait olanları geçenlerde Banka merkezinde dağıtıldı...

KURSA GİDENLER — 1957 - 1958 in en centilmen takımı ile profesyonel birinci ligi teşkil eden on takımdaki en centilmen futbolcular ve maçları en iyi şekilde tenkid eden spor yazarlarından sonra en muvaffak orta ve yan hakemlerine de Banka merkezinde yapılan sade bir törenle mükâfatları verildi. Orta hakemleri arasından I. ve II. seçilen Ali Timur (solda) ve Semih Zoroğlu masrafları Banka tarafından ödenmek üzere İtalya'daki Beynelmilel Hakem Kursuna gönderildiler.

MÜKÂFAT ALAN HAKEMLER — Yukarıda Banka merkezinde yapılan törende bir kısmı görülen hakemlerden bu sene mükâfat alanlar derece sırasiyle şunlardır : Orta hakemlerden A. Timur, S. Zoroğlu, Faruk Talu, Feyyaz Tuğrul, Cezmi Başar; laynsmenlerden Tarık Yamaç, Ahmet Boğatır, Ali Paşa, Osman Yereşen, Muzaffer Savran.

FESTEN ŞAPKAYA

3 eylül 1925 te İstanbul'da belediye memurları, Şapka Kanunundan 86 gün önce şapka giyip İstanbul sokaklarına çıkıyorlardı. Bu iş Atatürk'ün işaretile olmuştu. O zaman İstanbul Şehremini bulunan Operatör Emin Erkul Seyitoğlu aşağıdaki yazıda bu son derece enteresan, tarihî olayı şöyle anlatıyor.

TARİHİ RESİM — Şehremini Operatör Emin Erkul Seyitoğlu, Şapka Kanunundan 86 gün önce silindir şapka giymişti.

1924 yılı kasımıydı. Emanet Bütçesi hakkında Dahiliye Vekâleti ile görüşmek üzere Ankara'ya gitmiştim. Usule riayeten Riyaseticumhur Başyaverliğine telefon ederek Ankara'ya gelmiş olduğumu ve Gazi Hazretlerine tazimlerimi arzetmek istediğimi söyledim. Biraz sonra telefon çaldı. Başyaver o akşam yemeğe çağırılmış olduğumu bildirdi. Akşam köşke gittim. Sofra şu yolda tertiplenmişti. Lâtife Hanımefendi başta, onun sağında Gazi Hazretleri ve yanında ben. Öteki sandalyelerde ise Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Aras, Berlin Sefiri Kemalettin Sami Paşa ve bazı mebuslar oturuyordu. Ancak, Gazi Hazretleri beni neden yanına oturtmuştu ? Bunun mânası neydi ? Çeşitli konular üzerinde konuşuldu, tartışıldı. Bir ara Gazi bana döndü :

— Emin Bey, dedi, ben fes yerine millete medeni serpuş olan şapka giydirmeğe karar verdim. Ancak, bu kararımın tahakkuku için bir yıl beklemek lâzım. Sana direktifim şu: Tertibatını al !...

İlk Büyük Millet Meclisi üyeleri fes yerine, kalpak giymeğe başlamışlardı. Fes ithali için Avusturya ve İtalya'ya milyonlarca altın veriyorduk. Bu noktayı göz önüne almış, yerli derilerimizden faydalanmayı sağlamak makdasiyle kalpağın millî serpuş olarak kabul edilmesi için Meclis'e bir takrir sunmuştum. Bu takririn müzakeresi epey tartışmalara yol açmış, sarıklı mebuslar bana, «Dinsiz, imansız adam !...» diye hitap etmişlerdi. Neticede takrir reddedilmişti.

İstanbul'a döner dönmez «serpuş» programını hazırlamağa başladım. Önce Belediye Zabıta Teşkilâtı'nda çalışan memurlara kasket giydirdim. Bir, iki ay sonra bu kasketlerin ön tarafına siperlik taktırdım. 1925 yılı yazında Büyükada'ya gitmiştim. Orada gerek kendim, gerekse çocuklarım hasır panama şapkalar giyiyorduk. Ada gezintilerim sırasında polis karakolunun önünden geçerken polis memurlarının selâma mı durmak, yoksa beni çevirip zabıt varakası mı tutmak hususunda tereddüte düştüklerini müşahade ediyordum. Bu sırada, İstanbul'da bir «şapka yürüyüşü» yapıldı. Galatasaraylı sporculardan mürekkep bir topluluğun, başlarında beyaz ketenden dikilmiş kabalak şeklinde şapkalar olduğu halde Saraçhanebaşı - Beyazıt - Divanyolu - Taksim yolu üzerinde bir yürüyüş yapmaları dikkati çekmişti. Yürüyüşe Ekrem Rüştü Bey başkanlık ediyordu.

Şehremanetinde bazı enteresan sahneler de oluyordu. Memurlardan istiyenlerin şapka ile vazifeye gelebileceklerini tamim etmiştim. Bu tamimden bir kaç gün sonra, bir Şehir Meclisi üyesi toplantıya fessiz, başı açık olarak gelmişti. Sen misin gelen ?... Bazı üyelerin hakaretine mâruz kalmıştı. Ben hemen harekete geçtim. Meclise açık başla gelinip gelinmiyeceğini reye koydum. Sonuç müsbetti : Artık ben de Meclise başı açık gelip gidiyordum.

Gazi Hazretleri 24 ağustos 1925 te Kastamonu gezisine çıktığı zaman başında hasır bir panama şapka vardı. Gazi, 27 ağustos'ta İnebolu'da Türk Ocağı'nda şapka inkılâbı hakkında konuşmuş, halk, onu can kulağı ile dinlemişti.

Gazi'nin bu tarihi konuşmasından bir hafta sonra, teşkilâta şu tâmimi dağıttım :

«Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin Kastamonu'da irat buyurdukları nutukta kıyafetimiz ve bilhasa istimal edeceğimiz serpuş hakkındaki noktai nazarları bittabi gazetelerde görülmüştür. Filhakika geçirdiğimiz içtimai inkılâp serpuşlarımızın beynelmilel kabul edilen medeni şekle tevafuku icap etmektedir. Binaenaleyh bilumum rüfekayı mesâimin bâdemâ şemsi siperli serpuş istimal ederek lâzime-i medeniyet ve tecedddüde tebaiyyet edeceklerini ümit ve temenni ederim.

Şehremini
Operatör Emin»

Buna göre, İstanbul emanet memurları kanunun yayınlanmasından 86 gün önce şapka giymişlerdi. Ertesi gün başıma bir silindir şapka geçirerek ve yanıma dört silâhlı memur alarak Büyükada'dan vapurla İstanbul'a hareket ettim. Yolcular hayret içinde beni süzüyorlardı. (Bu şapka Ankara'da Dil Tarih Coğrafya Fakültesi İnkılâp Enstitüsündedir.) Ertesi gün gazetelerde silindir şapkalı fotoğrafım intişar etti. Yobazlar harekete geçmişlerdi. Günde yüzlerce tehdit mektubu alıyordum. Ancak, 28 kasım 1925 te Şapka Kanunu çıktıktan sonra, Birinci Millet Meclisi'nde kalpak giyilmesi hakkındaki teklifimi «Dinsiz, imansız» diye karşılayan sarıklı mebusların saç ve sakallarını alafranga tıraş ettirerek, melon veya fötr şapka giyerek dolaşmalarını, eski günleri unutarak sevinçle karşıladım.

Pek Yakında

Hayat TA GÖRECEĞİNİZ YENİLİKLER

3 Yeni Tefrika 2 Enteresan Röportaj Serisi

DONMUŞ DENİZ

Wilkie Collins'in Yeni Romanı

Tanınmış İngiliz muharriri Wilkie Collins'in Hayat'ta neşredilen «Rüya Kadın» adlı romanını zevkle takibeden okuyucularımız gönderdikleri mektuplarda aynı muharririn başka bir romanını bizden ısrarla istemişlerdir. Bu arzuya uyarak, hemen bütün eserleri İngiliz edebiyatının şaheserleri arasında bulunan Collins'in en güzel ve en heyecanlı romanını «Donmuş Deniz» adiyle 103 üncü nüshadan itibaren okuyucularımıza sunacağız. Aynı kadını seven iki denizcinin Şimal Kutbu'nda karşı karşıya gelişini ve aralarındaki korkunç mücadeleyi anlatan bu romanı yine Süreyya S. Berkem'in nefis türkçesinden okuyacaksınız.

26 EYLÜLDE

TÜRK SANATKÂRLARINI TANITIYORUZ

Okuyucularımız bize gönderdikleri mektuplarla, tanınmış Türk ses, perde ve sahne sanatkârlarının hayat hikâyelerini ve resimlerini Hayat Mecmuasında görmek istediklerini bildirmektedirler. Binlerce okuyucumuzun isteğini yerine getirmek üzere bu sahada yapmakta olduğu nuz hazırlıklar tamamlandığından önümüzdeki sayılardan itibaren en şöhretli Türk sanatkârlarını okuyucularımıza en şayanı dikkat taraflariyle tanıtmıya başlıyacağız. Hayat'ı takib edenler böylelikle en sevdikleri sanatkârların en güzel resimlerini tablo halinde Hayat'ta bulacak, hattâ onları çerçeveleterek odalarını süslemekten kendilerini alamıyacaklardır.

Dışarıda tanıdığım en enteresan Türk

Singapur'da timsah avcısı — Burma'da yakut tüccarı — Hindistan'da sinemacı...

İstanbullu Osman Aykut

Hayatına ait romanlar yazılan, filimler çevrilen Osman Aykut'un bir ressam paleti kadar renkli ömür hikâyesini Hikmet Feridun'un kaleminden okuyacaksınız.

2. CİHAN HARBİ'NİN
En büyük casusluk hikâyesi
Asrın en müthiş kadın casusu

İKİ YÜZLÜ KEDİ

Hiçbir harpte, hiçbir devirde, aşk ve casusluk bu vakadaki kadar birbirine karışmamıştır.

19 EYLÜLDE

DUMLUPINAR'DAN CUMHURİYETE...

Kurtuluş Savaşımızın bu en mühim ve en hayati safhasını size yine bu hadiselerin içinde bir gazeteci sıfatiyle yaşamış olan Nâşit Hakkı Uluğ anlatacaktır. Nâşit Hakkı Uluğ'un yazılarını o günlerde çekilmiş, her biri birer tarihî vesika kıymetindeki resimler süsleyecektir.

26 EYLÜLDE

Dünya Mecmuaları ve Hayat

Hayat Mecmuası, okuyucularını menun etmek için hiç bir fedakârlıktan çekinmediğini bugüne kadar türlü vesilelerle ispat etmiştir. Bundan sonra da aynı yolda daha büyük bir gayretle devam edeceğiz. Memleketin ve dünyanın neresinde mühim bir hâdise olursa Hayat muhabir ve fotoğrafçıları orada hazır bulunacaklardır. Diğer taraftan Hayat, dünyanın en büyük mecmualarında çıkan en şayanı dikkat röportajları satın almak üzere yeni anlaşmalar yapmıştır. Dünyayı ilgilendiren büyük röportajların, o mecmualar daha memleketimize gelmeden Hayat'ta neşredilmiş olduğunu göreceksiniz.

EVİNİZ
Bakımla

ve

Sigorta ile
Korunur

SİGORTANIZI
Bugünkü Değerle
Yaptırınız

DOĞAN
SİGORTA

Çiçek ve Müzik Diyarı HAW

Kitar ve ukulelesi, bu baygın müziğe ayak uydurarak danseden yarı çıplak Hula - Hula dansözleri ve bütün sene denize girilebilen ıklimi ile Hawaii Adaları senede 125.000 turisti kendine çeker. İçli bir müzik parçası gibi söylenen şu kelime de onları uğurlar : «Aloha...» Bu, yerli dilinde «Güle güle» demektir.

WAİKİKİ PLÂJI — Oahu Adası'ndaki Waikiki Plâjı, turistleri hemen kendine çeker. En fazla rağbette olan sporlar yüzme, kürek ve balık avıdır. Yukarıda, bu volkanik adanın kıyısında uzanan Waikiki Plâjı ile kıyıyı süsliyen oteller görülüyor. Mahallî âdetler daha ziyade öbür adalardadır. Oahu Adası Amerikalılaşmıştır.

HAWAII Adaları'na varır varmaz bir çiçek kolyesi ile karşılanan turisti; adaların iç gıcıklıyan, aşk ve güzellik dolu müziği gibi şu kelime uğurlar :

«Aloha... Aloha...»

Kitar ve ukulelesi, bu baygın müziğe ayak uydurarak danseden yarı çıplak Hula - Hula dansözleri ve bütün sene denize girilebilen ideal ıklimi ile Kuzey Pasifik'e serilen Hawaii Adaları'nın yerli dilinde «Güle güle» mânasına gelen bu kelimeyi Batılı ilk defa 179 yıl önce duymuş-

YERLİLERİN İKİ HUSUSİYETİ — Yerliler Hawai müziğinden sonra bilhassa iki mevzuda çok ustadırlar. Bunlardan biri, ananas ve hindistan cevizi ağaçlarına kedi çevikliği ile tırmanarak meyvaları toplamaları öbürü de balık ağlarını inanılmaz bir ustalıkla kullanmalarıdır.

FOTOĞRAFLAR: GÜNEŞ KARABUDA

Pek Yakında

Hayat TA GÖRECEĞİNİZ YENİLİKLER

3 Yeni Tefrika 2 Enteresan Röportaj Serisi

DONMUŞ DENİZ

Wilkie Collins'in Yeni Romanı

Tanınmış İngiliz muharriri Wilkie Collins'in Hayat'ta neşredilen «Rüya Kadın» adlı romanını zevkle takibeden okuyucularımız gönderdikleri mektuplarda aynı muharririn başka bir romanını bizden ısrarla istemişlerdir. Bu arzuya uyarak, hemen bütün eserleri İngiliz edebiyatının şaheserleri arasında bulunan Collins'in en güzel ve en heyecanlı romanını «Donmuş Deniz» adiyle 103 üncü nüshadan itibaren okuyucularımıza sunacağız. Aynı kadını seven iki denizcinin Şimal Kutbu'nda karşı karşıya gelişini ve aralarındaki korkunç mücadeleyi anlatan bu romanı yine Süreyya S. Berkem'in nefis türkçesinden okuyacaksınız.

26 EYLÜLDE

TÜRK SANATKÂRLARINI TANITIYORUZ

Okuyucularımız bize gönderdikleri mektuplarla, tanınmış Türk ses, perde ve sahne sanatkârlarının hayat hikâyelerini ve resimlerini Hayat Mecmuasında görmek istediklerini bildirmektedirler. Binlerce okuyucumuzun isteğini yerine getirmek üzere bu sahada yapmakta olduğunuz hazırlıklar tamamlandığından önümüzdeki sayılardan itibaren en şöhretli Türk sanatkârlarını okuyucularımıza en şayanı dikkat taraflariyle tanıtmıya başlıyacağız. Hayat'ı takib edenler böylelikle en sevdikleri sanatkârların en güzel resimlerini tablo halinde Hayat'ta bulacak, hattâ onları çerçeveleterek odalarını süslemekten kendilerini alamıyacaklardır.

Dışarıda tanıdığım en enteresan Türk

Singapur'da timsah avcısı — Burma'da yakut tüccarı — Hindistan'da sinemacı...

İstanbullu Osman Aykut

Hayatına ait romanlar yazılan, filimler çevrilen Osman Aykut'un bir ressam paleti kadar renkli ömür hikâyesini Hikmet Feridun'un kaleminden okuyacaksınız.

2. CİHAN HARBİ'NİN
En büyük casusluk hikâyesi
Asrın en müthiş kadın casusu

İKİ YÜZLÜ KEDİ

Hiçbir harpte, hiçbir devirde, aşk ve casusluk bu vakadaki kadar birbirine karışmamıştır.

19 EYLÜLDE

Dünya Mecmuaları ve Hayat

Hayat Mecmuası, okuyucularını memnun etmek için hiç bir fedakârlıktan çekinmediğini bugüne kadar türlü vesilelerle ispat etmiştir. Bundan sonra da aynı yolda daha büyük bir gayretle devam edeceğiz. Memleketin ve dünyanın neresinde mühim bir hâdise olursa Hayat muhabir ve fotoğrafçıları orada hazır bulunacaklardır. Diğer taraftan Hayat, dünyanın en büyük mecmualarında çıkan en şayanı dikkat röportajları satın almak üzere yeni anlaşmalar yapmıştır. Dünyayı ilgilendiren büyük röportajların, o mecmualar daha memleketimize gelmeden Hayat'ta neşredilmiş olduğunu göreceksiniz.

DUMLUPINAR'DAN CUMHURİYETE...

Kurtuluş Savaşımızın bu en mühim ve en hayati safhasını size yine bu hadiselerin içinde bir gazeteci sıfatiyle yaşamış olan Nâşit Hakkı Uluğ anlatacaktır. Nâşit Hakkı Uluğ'un yazılarını o günlerde çekilmiş, her biri birer tarihî vesika kıymetindeki resimler süsleyecektir.

26 EYLÜLDE

Aii

İDEAL IKLİM — Hawaii Adaları'nın ıklimi dünyada mevcut ıklimlerin en ideal olanıdır. Hava bütün sene denize girilebilecek kadar ılık olduğu gibi, yazın bunaltıcı sıcaklara da hemen hiç tesadüf edilmez. Yaz ile kış arasındaki hararet değişikliği 6 - 7 dereceyi geçmez. Yerliler bambu kulübeciklerde yaşarlar.

İLHAM KAYNAĞI — Hawaii Adaları'nın tabiat güzelliği şair olsun, ressam olsun birçok yabancı sanatkârlara ilham kaynağı olduğu gibi, birçok da yerli sanatkârın yetişmesini sağlamıştır. Güzel Sanatlar Akademisi'nin resim galerisindeki eserlerin çoğu, şaşılacak derecede kabiliyetli Honolulu veya diğer yerli sanatkârlara aittir.

HULA HULA - DANSÖZLERİ — Hawaii Adaları'na kitar ve ukulele, Portekiz denizciler tarafından getirilmiştir. Baygın Hawaii müziğine ayak uydurarak danseden Hula - Hula dansözlerinin kımıldanışları Pasifik'in dalgaları gibi baş döndürücüdür...

MODERN HAWAII'DEN BİR KÖŞE — 1870 ten sonra Honolulu büyük bir gelişme göstermiş, hem kumluk kıyılarda, hem de oldukça yüksek dağların eteklerinde konforu olan pek çok modern sayfiye evleri inşa edilmiştir.

tu. Fakat «Aloha...» o zaman hiç de böyle içten, hiç de böyle tatlı ve davet edici değildi.

1779 yılı ocak ayında bir gün kadın - erek, çoluk - çocuk yarı çıplak yerliler Kealakekua Körfezi'nin kumsalına dökülmüş, körfezden çıkmakta olan İngiliz bandıralı Resolution ve Discovery adlarındaki iki yelkenli geminin ardından el sallıyorlar ve :

«Aloha...» diye bağırıyorlardı.

Gemilerden birinin kaptan köşkünde, gülümsiyerek kıyıya bakan 51 yaşında, üniformalı bir adam vardı. Bu, Avustralya'yı keşfetmiş, Yeni Zelânda ve Avustralya'yı memleketi olan İngiltere'ye kazandırmış, o zamana kadar ucu bucağı bilinmiyen Pasifik Okyanusu'nun tam bir haritasını çizmiş olan büyük İngiliz kâşifi Kaptan James Cook idi.

Kaptan Cook 1778 de Pasifik Adaları'nın en geniş grupu olan Hawaii Adalarını da yeniden keşfetmişti.

Bu adaları ilk bulan Gaetana adında bir İspanyol kâşifi idi. Gaetana, adaları 1555 de bulmuş, fakat bu sır İspanya'da öyle gizli tutulmuştu ki çok geçmeden adaların yeri tamamiyle unutulup gitmişti. Cook bu adalara, o sırada İngiltere Deniz Kuvvetleri Kumandanı olan Lord Sandwich'in adını verdi. Yoluna devam ederek 1779 ocak ayında tekrar döndü.

Cook, Sandwich Adaları'nda on beş gün kaldı. Dostça muamele gördü. Hareketinde yerlilerin «Aloha... Aloha...» diye bağırışlarını geminin kaptan köşkünden dinlerken geride dost insanlar bıraktığını düşünüyordu. Fakat aldandığını, yolda büyük bir fırtınaya tutulup da tekrar Keakekua'ya döndükleri zaman anladı.

Yerliler her zaman ufak tefek hırsızlıklar yapmışlardı. Bu sefer hem daha fazla çalıp çırpmağa başladılar, hem de düşmanca bir tavır takındılar. Gemiciler hırsızlıktan dolayı bir yerliye dayak attılar. Lâkin o akşam yeniden hırsızlık oldu. Cook kabile reisi ile görüşüp bu işi halletmek için yerlilerin yanına gittiği zaman büyük bir kalabalık toplandı. Cook, adamlarına ateş etmemelerini tembih ettiği halde, denizciler onu dinlemiyerek ateş açtılar. Bu hareket, yerlilerin İngilizlere saldırması için işaret yerine geçti. Gemiciler, Cook'u yalnız başına bırakarak kayıklarına koştular. Yerlilerden biri kaptanı yere devirdi. Gözü kızmış vahşiler kamayı birbirlerinin elinden kaparak Cook'un vücuddünü delik, deşik ettiler.

Yerli halkının daha sonra Çinli ve Japonlarla karıştığı, bilâhara da Amerikalı ve İngiliz misyonerlerin doldurduğu adalar senelerce mahalli kıralar tarafından idare edildikten sonra 1893 te cumhuriyet oldu. Mahalli hükümetin aldığı bir kararla da 1898 de Amerika'ya bağlandı. 6.400 metre kare yüzölçümünde yirmi volkanik ve mercan adasından müteşekkil olan Hawaii Adaları'nın yalnız sekiz tanesi meskûndur. Bunlar da, başta adaların en büyüğü olan ve adalar grupuna adını veren Hawaii olmak üzere, Maui, Oahu, Kauai, Molakai, Lanai, Niihau ve Kahoolawe adalarıdır. Sekiz adanın nüfusu yarım milyondan fazladır. Hükümet merkezi, bütün adalar nüfusunun yarısının bulunduğu Oahu Adası'ndaki Honolulu'dur.

Çiçek ve hafif müzik diyarı olan Hawaii Adaları'na her sene dünyanın dört bir tarafından 125.000 den fazla turist gelir. Amerikalı'lar Hawaii Adaları'na milyonlar yatırmışlardır. Hususi yüzme havuzları ve muazzam orkestraları bulunan lüks oteller, sakin bir kıyıdaki kiralık evler turistin her türlü ihtiyaç ve konforunu karşılar.

Yerli âdetlerin başında, uzun bir ipliğe dizilen «leis» adındaki çiçeklerden yapılma kolyeler gelir. Turistler adaya ayak basar basmaz yerli kıyafetler giymiş genç kızlar boyunlarına bu kolyelerden geçirirler. Misafirler, yerlilerin tertip ettikleri ziyafetlere de davet edilirler. Bu ziyafetlerde herkes yere bağdaş kurup oturur ve yerlilerin, atalarından öğrenmiş oldukları bol baharatlı yemekleri yerler. Adalardan ayrılırken duydukları bir kelime de içli bir müzik parçası gibi ömürleri boyunca onları takibeder : «Aloha...»

KIZILAY

"KERVAN geliyor» sözü Muradeli köyünde dilden dile dolaştı. Bu küçük Güney Anadolu köyü yıllar var ki, «kervan» sözüne hasretti. Yüzyıllarca önce, Halep'e giden kervanların, köyün 3 kilometre ötesinden geçtiği bilinirdi ama... O tarihten bu yana, Muradeli köyünden ne bir kuş uçmuş, ne bir kervan geçmişti. Köy halkı merak içindeydi. Ne kervanıydı bu? Muradeli'nin yaşlı muhtarı: «Sağlık Kervanı» dedi. Millet hâlâ merakını yenememişti. Ne işi vardı Sağlık Kervanı'nın bu sınır köyünde?... Gelip geçecek, belki de «bir sigara içimi» uğrıyacaktı. Köy kahvesinde günün tek konusu «kervan» dı. Bu sırada, 13 yaşında bir çocuk nefes nefese köy kahvesine geldi: «Yol başında üç makine göründü» dedi. Köylüler yol başına çıktılar. Sağlık kervanı içten bir heyecanla karşılanmıştı. Kervan okul bina-

HARMAN DÖNÜŞÜ — Harmandan develeriyle bir kervan halinde dönen köylüler, okul binası önünde Kızılay Sağlık Kervanı'nı görünce durdular. Tümünün bir derdi, bir hastalığı vardı. Genç bir hemşireye: «Bize de bir bakıverin» dediler. Hemşire: «Hele bir oturun, dedi, sizin de sıranız gelecek». Hastalar doktorun kendilerini çağırmasını beklerken, develer de az ileride makineli kervanı süzüyorlardı.

KERVANI

sının önünde konakladı. Kızılay Sağlık Kervanı'nın kamyonetlerinden beyaz kepli hemşireler, beyaz önlüklü doktorlar indiler. Ankara Tıp Fakültesinin Çocuk Hastalıkları uzmanı, Dr. Galip Öztunç kervanın başhekimiydi. «Hastalar sıraya girsin» dedi. Hastalar arasında bir kaynaşma oldu. Ardıç ağacı dalından yaptığı bastonuna dayanan 80 yaşlarında bir ihtiyar : «Evlât, dedi, tâ 3 saatlik yoldan geldim. Nefes alacak, ayakta duracak hâlim yok. Beni öne alıverin, ne olur!...» Doktor bu 80 lik ihtiyarın hatırını kırmadı. Muayene etti. İlâç verdi. Köylü memnundu : «Elleriniz dert görmesin, diye mırıldandı, ölsem de gam yemem gayrı. Ayağımıza doktor da geliyor artık»... 300 hasta muayene edilmişti. Yolcu yolunda gerekti. Bu yıl 50 bin hasta muayene edilecek, 50 bin kişinin hayır duası alınacaktı.

KONAK YERİ — Kervan konaklamış, yüzlerce köylü kara gün dostu Kızılay Kervanı'nın çevresinde bir sevgi hâlesi kurmuşlardı. Üç kamyondan müteşekkil kervanın başhekimi Dr. Galip Öztunç'tu. Ayrıca üç doktor, 4 hemşire, 2 hizmetçi, bir teknisyen, bir aşçı, 3 şoför vardı. Solda, muayene olmak için bekleşen köylüler, sağda ise doktorların öğütlerini birbirlerine anlatan köylü kadınları görülüyor.

ÇOCUK BAKIMI — Sağlık Kervanı yarının ümitleri çocukların sağlığı ile yakından ilgilendi. Annelerine sağlık öğütleri verdi. Gelecek yıl yine gelinecek, öğütlere uyulup uyulmadığı kontrol edilecekti. Bir çocuk başhekime : «Doktor Bey, dedi, gözünüz arkada kalmasın. Gelecek yıl karşınıza çok daha sıhhatli çıkacağım.»

DOKTOR GELDİ — Sağlık Kervanı'nın kamyonetlerinde de hastalara bakılıyordu. Anneler, doktor yüzü görmemiş kundaktaki çocuklarını hemşirelere veriyorlar : «Sütüne emanet, derdine bir çare bulun» diyorlardı. Gerçekte, bu çocuklar çok mesut bir günde doğmuşlardı. Daha kundakta iken doktor imdatlarına yetişmişti. Oysa anneler, babalar bu günü görmek için yıllar yılı sabırla beklemişlerdi.

KERVAN ŞİFA DAĞITIYOR — 12 Sağlık Kervanı'ndan biri Güney Anadolu'da görevlendirilmişti. Bunlar doktor girmemiş köyleri dolaşıyor, hastalıklar hakkında köylüleri aydınlatıyor, ilâç dağıtıyordu. 12 kervan bir günde 3600 hasta muayene ediyordu. İşte kervanlardan biri, Muradeli'ndeki işini bitirmişti. Yeni köylere gidilmeli, hastalar muayene edilmeli, hayır dualar alarak yeniden yola düzülmeliydi.

FOTOĞRAFLAR: SUAVİ SONAR

1958 AVRUPASI

YAZAN: HİKMET FERİDUN ES
FOTOĞRAFLAR: SEMİHA ES

Paris,

SOKAK — On franklık birşey alacağınız zaman bile size bin bir dil döken, ekserisi güzelliği ile meşhur satıcıları, pelerinli babacan polisleri, gürültüsü, neşesi ve her zamanki telâşlı havası içinde tipik bir Paris sokağı.

KAHVE — Roma'nın çeşmeleri ve Paris'in kahveleri... Bu Paris kahveleri çok zaman bir sanat kulübü veya akademisi vazifesini de görür. Bazan bu kaldırım kahvelerinde en meşhur ressamlara raslıyabilirsiniz.

PARİS'TE KUYRUK — Galiba asrımız kuyruk asrıdır. Dünyanın her tarafında olduğu gibi Paris'te de kuyruklara rasgelmek mümkündür. İşte bunlardan biri. Bu uzun kuyrukta can sıkıntısını gidermek için gazete ve kitap okuyarak bekliyenler bazan aynı kaldırım üzerinde bir saat geçirmektedirler. Bunlar ne almak için bekliyorlar biliyor musunuz?... Opera bileti. Hem de 4 hafta sonraki temsil için.

KULAKLARI ÇINLASIN!... — Bir zamanlar İstanbul gazetelerinde hararetli bir münakaşa başlamıştı. Paris'te eşek var mı? Yok mu?... Âdeta basın ikiye ayrılmıştı. Bir kısmı Paris'te eşek olmadığını, halkın bu hayvanı ancak hayvanat bahçesinde hayretler içinde seyrettiğini yazarken bazı yazarlar bunun aksini iddia ediyorlardı. İşte Paris'in en büyük caddelerinden birinde bir eşek arabası.

Gene Eski Paris

İŞTE PIGALLE — Birçokları için Pigalle yalnız Fransa'nın değil, bütün Avrupa'nın hattâ bütün dünyanın eğlence ve çılgınlıklar merkezidir. Her gece bu eski Paris caddesinin kaldırımları omuz omuza dolaşan bir kalabalıkla dolup taşar. Dünyanın her tarafından gelen seyyahların çoğu mutlaka Pigalle'de bir, iki gece geçirirler. Pigalle'de Fransızcadan Türkçe'ye, İngilizceden Japoncaya kadar her dil konuşulur.

İŞTE MONTMARTER ! — Paris denilince bazılarının aklına her nedense Montmarter gelir. Hakikaten de bu semt Paris'in en renkli köşelerinden biridir. Paris'e, hattâ Fransa'ya ait birçok şarkılarda onun ismi geçer. Montmarter kahveleri dünyanın her tarafından gelmiş ressamlarla, heykeltraşlarla doludur. Fransız romanının — Eğer mevzuu Paris'te geçiyorsa — en belli başlı dekoru da işte burasıdır.

SEINE AŞIKLARI — Seine nehri Avrupa'da değil, Fransızların kalbinde akar... derler. Doğrudur. Fransızlar ekseriya onun kıyılarında sevişir, köprüleri üzerinde öpüşür, hattâ intihar etmeği düşündüğü zaman bile Seine'nin kollarında ölmek ister. Paris'in kalbi Seine nehrinde çarpar. Resim bir yaz günü Seine kıyılarını gösteriyor.

22 gün, 22 gece süren tarihin büyük meydan muharebesi

SAKARYA

6 YAZAN: NAŞİT HAKKI ULUĞ

«YUNAN ordularının talihi artık tersine dönmiye başlamıştı; Yunanlılar, Anadolu savaşını millî bir şeref meselesi sayıyorlardı. Bir çok sınıflar silâh altına alındı. 12.6.1921 de İzmir'e gelen Kıral Konstantin, bizzat ordularının başına geçti. İzmir Rumları kendisini bir hükümdardan ziyade, haçlı seferlerine kumanda edecek bir adam gibi karşıladılar... Elen Kıralı, İzmir rıhtımına ayak basar basmaz, beyaz elbiseli, mavi kuşaklı kırk kadar güzel kız kendisini karşıladı. Ellerinde çiçek sepetleri ile, Şarkın büyüleyici kokularını taşıyan buhurdanlar vardı. İstanbul Rumlarının Türklere karşı elde ettikleri zaferlerde söylediklerine benzer, dinî ilâhiler okuyorlardı.

İris Veinoglon adlı bir kız, Hükümdara yaklaşarak şu edebî konuşmayı yaptı :

— Ben, Elenizmin Anadolu'da ruhuyum. Uzun yıllar ıstırap çeken, ümid besliyen ve hülya içinde yaşıyan Homer'in altın kelebek memleketinin çocuklarının ruhu... Ayaklarınıza döktüğümüz şu güller, esir olarak yaşıyan ve ölürken dudaklarından Konstantin Paléolog ismi dökülen kardeşlerimizin kanı ile boyanmıştır.

Kıral Konstantin'in gelmesiyle şehir üç gün bayram havası içinde yaşamış, Kütahya, Eskişehir ve Afyon'daki ilerleyiş duyulunca, İzmir, neşe içinde çalkanmış, Kıral balkona çıkınca, halk avaz avaz :

— İleri, Bizansa !... diye haykırmıştır.»

Okuduğunuz şu haber, o tarihlerde Avrupa'nın, hattâ dünyanın en büyük resimli dergilerinden biri olan Paris'in Illustrasion'unun 30.7.1921 tarihli sayısındandır.

BİZANSIN TORUNLARI (!)

Derginin bu sayısı, bu haberlerle beraber büyücek bir resmi de sayfasına yamamıştı. Bugün yıkılmış olan İzmir kışlasının balkonunda çıkarılmış olan bu resimde, kışlanın nizamiye kapısının üstündeki balkon ve etrafının girlandlar ile süslenmiş ve orta yerde taç taklidi bir resmin altında K. IB. innisyallerinin konmuş olduğu görülüyordu. Balkonda Kıral, solunda Başkumandan Papulas, Genel Vâli Esteryiades ve Yunan Kurmay Başkanı Dusmanis duruyordu.

«K. IB. nin Yunan harfleri ile özel bir anlamı vardı; bu on ikinci Konstantin mânasına geliyordu.

İmparator on birinci Konstantin, Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u alırken, Bizans askerleri arasında ölü olarak bulunmuştu. Yunanlıların inandığı bir hurafeye göre, Bizans İmparatoru Konstantin Paléolog'un torunu ölmemiştir, Ayasofya Camisinde yeniden taç giyeceği günü beklemektedir. İşte bu adam da İzmir'de bulunan Kıral Konstantin'dir — yani Danimarkalı Prensin oğlu Konstantin — Konstantin, İstanbul'u Türklerin elinden alacak, Boğaziçinde bin senelik İmparatorluğu ihya edecektir ve bu işin ilk safhası olarak, Kıral, İzmir'den ayrılarak, cepheye gitmek üzere Kütahya'ya hareket edecektir.»

Bu tafsilât da, yine Illustrasion sayfasında yer alıyordu. Artık, medeni âlemin en büyük basını dâhi Anadolu'nun içine ehlisalib — Haçlı — ordularının saldırtıldığını itiraftan utanmıyordu. Hem, Anadolu'da içtikleri kanlara doymamış olan sürülere, yeni hedef olarak, «Bizans» denerek «İstanbul» gösteriliyordu.

Konstantin zaten, modern zamanlarda yeniden bir devlet kurma mücadelesine girdiği günden beri, bu Yunan milleti, sınırsız bir hülyanın esiriydi. Papazları, aydınları, kendisini sever görünen yabancılar, bu kabiliyetli ve fakat hayale tapan kavme durmadan ihanet edip durdular; onu, hakkının, kabiliyetinin ve istikbalinin tahammül edemiyeceği maceralara sürüklediler. Yunan milleti içinde türeyen partiler, zaman zaman kanlı darbelerle idareyi ellerine geçirince yeni bir sergüzeşte atılmayı şiar edindiler. İstilâ emelleri peşinde koşan Venizelos'u istihlâf eden Ahali Partisi de genç Yunan nesillerini Sakarya uçurumuna sürükledi. Şimdi kendisine, hanedanına şan ve şöhret arıyan Kıral Konstantin Yunan sürülerini Anadolu içerilerine saldırtarak, zaferin tacını Başkumandan sıfatiyle kendi başına, kendi eliyle geçirmek istiyordu.

Üç yıldan beri İsviçre'de sürgün olan bu Kıralı,oyuna müracaat edilen Yunan halkı 5.000 muhalife karşı 896.000 oy sahibi Yunanlının kararıyle (5.12. 1920) Atina'ya çağırtmıştı; Yunanistan yeni seçimle Ahali Partisini iş başına getirmişti. Ne Ahali Partisi ve ne de Kıral Yunan milletine sadakatle yar oldular ve galiplerin aleti olan yeni rehberler, şahsi ihtirasların da esiri olarak megalo idea'nın uyandırdığı şehvet nöbetleri içinde masum Türk yuvalarına saldırdılar, onları mukadderlerinden kurtarmak muhaldi.

İSTANBULU ELE GEÇİRMEK SEVDASI

Yeni iktidar, Konstantin tarafısı diye üç yıldan beri hapishanede yatan General Papulas'ı işgal ordularının başına gönderdi, Papulas İzmir'e varınca, geçmişi unuttu, irtikâb edilen fenalıkları affetti ve eski idareye sadık subayların büyük bir kısmını birliklerinde ve karargâhında alıkoydu. Yüksek kumandanların ancak bir kısmını, o da, zor ile yerlerinden sökebildi. Anadolu'daki cinayetlerin mesulü olan bu kumandanlar İstanbul'a kapağı attılar. Kadıköyünde, Adalarda Rum zenginlerinin ve kilisenin misafiri olarak villâlara yerleşen bu zamane palikaryaları, müttefiklerin gözleri önünde «gizli bir askerî ve siyasi teşkilât» kurmaya çalışıyorlar ve kanlı bir darbe ile İstanbul'u ellerine geçirmek için bir emrivâki hülyası içinde muhitlerini yaşatıyor ve onları sızdırıyorlardı. Biz, bütün bunlardan günü gününe haber alıyorduk, İstanbul'daki Millî Mücadele Teşkilâtımız bu gizli harekete karşı kayıtsız değildi, eldeki imkânlarla silâhlı mukavemet mukarrerdi. Fakat ele ne kadar silâh ve cephane geçirilebilirse, katî zaferin kazanılacağı Anadolu'ya, Sakarya'ya iletmek lüzumu, İstanbuldaki Millî Teşkilâtı zayıf bir durumda bulunduruyordu.

Kadıköy ve Ada vapurlarında bu cephe kaçağı generallere rastladığımız zaman, bu üniformalı katillerin üzerlerine atılmak, onları parçalamak arzusunu duyardık. Ne çare ki, bunlar kendi meşru hükümetlerinin kaçağı olduğu halde, Müttefik Başkumandanlığının himayesi altında idiler, bellerinde iri çaplı beylik tabancaları sarkarak, vapurların üst ve orta katlarında birer perde ile bölünmüş ve üzerlerine İngilizce : «Yalnız Müttefik subaylara mahsustur» ibaresi yazılı levhalar asılı olan kanapelere yayılırlar, halktan ayrı ve emin seyahat ederlerdi. Bursa'daki kolordunun başından, General Trikopis tarafından, kapısındaki nöbetçi neferleri çektirilerek zorla ayırdedilen, General Yuvano, sonradan Başvekil olan mâruf çeteci General Kondilis Kadıköy ve Ada vapurlarının gedikli müşterileri ve yeni maceranın faal şefleri idiler.

HÜKÜMET KIRALIN ASKERLİĞİNE GÜVENMİYORDU

Kıral Konstantin, Atina'dan ayrılırken, Başkumandanlığı üzerine alma kararı vermişti. Yeğeni Prens Andreas hâtıratında diyor ki : «Kıral İzmir'e hareket etti, ben yanında idim. Erkânıharbiyenin temsilcileri General Dusmanis ve Strasigos da Kırala refakat ediyorlardı. Limnos zırhlısının güvertesinde, Başvekil Gonaris ve Harbiye Nazırı Teotokis bir taraf, bu generaller öbür taraf olmuş, Kıralın Başkumandanlığı üstüne alması meselesini münakaşa ediyorlardı. General Dusmanis, Kıralın kumandayı eline almasında ısrar ediyor, nazırlar ise bunu kabul etmiyorlardı.

Bu mesele bir hayli değişik ve acı konuların müzakeresine yol açtı ve nihayet 1922 felâketinden sonra yapılan iddialara rağmen, Kıralın, bilcümle sevk ve idareden uzakta tutulmasına karar verildi.»

ORTADA FOL YOK, YUMURTA YOKKEN...

Sakarya'ya başlangıç olan Yunan saldırışı işte böyle hazırlanmıştı. Ta-

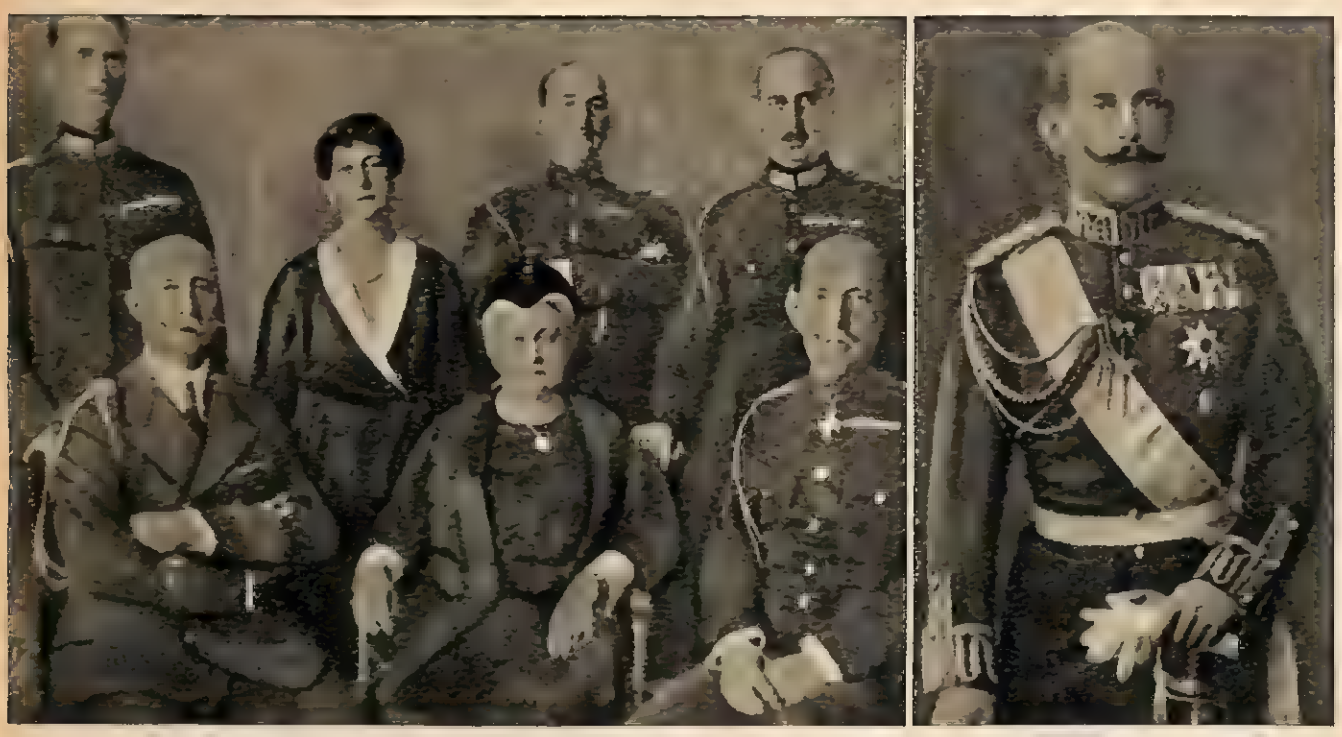

XII. KONSTANTİN AİLESİ — İstanbul'u fethedişimiz sırasında ölen Bizans İmparatoru XI. Konstantin Paleolog'un, rumların hurafesine göre, ölmemiş torunu XII. Konstantin in ailesi. Bu aileyi Danimarka Kıralı IX. Kristian'ın oğlu Yorgi (1863-1913) kurmuştur. Yorgi, Rus Prensesi Olga ile evlenmiş, Kıral Konstantin bu izdivaçtan doğmuştur. Bizanslı imparatorla hiçbir ilgisi yoktur. Soldaki fotoğrafta görülenler : (Sağdan itibaren) Kıral Konstantin, anası eski kraliçe Olga, ilk kıral Yorgi'nin kardeşi Prens Yorgi, Ayaktakiler (sağdan itibaren) şimdiki Kent Düşesi Marina'nın babası Prens Nikola, Prens Christon, Prenses Marika, yazılarımızda adı geçen 11. Kolordu Kumandanı Prens Andreas. Bu, şimdiki İngiltere Kraliçesinin kayınpederi, Prens Filip'in babasıdır. Sağdaki fotoğrafta Kıral Konstantin görülüyor

arruz plânlarını hazırlıyanlar, henüz tam mânasiyle kurulamamış bir ordunun karşısında kazanacakları şan ve şerefi paylaşmak için daha şimdiden biribirini kıskanıyor, biribirinin gözünü oyuyorlardı. Bununla beraber, İkinci İnönü mağlûbiyetinden sonra, fazla fedakârlık ihtiyar edilmeksizin Anadolu'da harbin bitirilemiyeceğini Yunan hükümeti anlamış ve daha fazla ihtiyat sınıflarını silâh altına almıştı. Yine ne yazık ki, biz henüz seferberliğimizi yapma imkânını bulamamış ve inisyatifi ele alamamış idik. Düşmanın, Kütahya - Nasuh Çal ilerleyişinden sonra ordumuzun Sakarya gerisine çekilmedeki başarısını, Yunan kumandanları arasında objektif görüşle görenler, bu ileri hareketin istikbali için ciddî endişeler duymıya başlamışlardı.

Kolordu Kumandanı Prens Andreas ordumuzun muntazam çekilişinden kuşkulanmıştı :

«Türk ordusu, tam bir intizamla doğuya doğru çekilmiye devam ediyor, bu hareketi ardcı ve yancıları ile koruyor ve böylece çekilişi durdurmak için çalışan tümenleri hırpalıyordu, yani Yunan tümenlerini...»

«Hareket serbestliğini muhafaza eden Türklerin bu işten faydalanacağı pek tabiî idi, nitekim bu da oldu. Çünkü, Türk ordusunun büyük kısmının ansızın yaptığı bir mukabil taarruzu ile karşılaştık; eğer bu taarruz muvaffak olmamış ise, bu muvaffakıyetsizlik Yunan Başkumandanlığının basiret ve kabiliyetinin eseri değildir. Bu taarruzun püskürtülmesini, Suvari Tugayı Kumandanlığının kendi inisyatifi ile yaptığı harekete ve 12 nci Yunan Tümeninin bu kritik anda savaşa müdahalesine borçluyuz. Eğer düşman, kolordumuzun arasına sokulmıya muvaffak olsaydı, bu hareketler de fayda vermez, Yunan ordusunu pek ciddî bir mağlûbiyetten kurtaramazdı...» diyordu.

ANKARA'YI ALMAK DA YETMİYOR...

Sakarya'ya yönelen Yunan ordusunun hedefi, «yalnız, tahliye edildiğini öğrendikleri Ankara'yı almak değil», «bu seferin en uzak sınıra kadar sürülmesi» idi. Başkumandanın erkânıharbiyesi bu sınırları en yakın olarak «Kızılırmak» kenarında tasavvur ediyordu.

Yine Yunan Başkumandanı Papulas, ordusunun bir Ankara seferi yapmasına taraftar değildi, fakat kurmayındaki «Büyük Yunanistancılar» ın elinde oyuncak oluyordu; onlar Ankara'yı zaptedip, Türk kuvvetlerini dağıtacaklarına ve istedikleri barış şartlarını bize kabul ettireceklerine kani idiler.

Bu fikirleri Kıralın başkanlığında toplanan Başvekil Gonaris, Harbiye Nazırı Teotokis tartıştılar ve Ankara yürüyüşüne devamı kararlaştırdılar.

ORDULARINI NASIL KANDIRDILAR ?

Bu karar, yine Yunan milletine bir ihanet kararıydı, Yunan evlâtları, ordu başkumandanının başaracağını aklının kesmediği bir sefere, adı belli edilmiyen «bir büyük devlet» in öğüdüne uyarak sürülüyordu.

Prens Andreas, izhar ettiği endişelerine karşı, Harbiye Nazırı Teotokis'in orduyu nasıl yola getirdiğini şöyle anlatıyor :

Harbiye Nazırı Teotokis :

«— Türkiye'yi mutavaata zorlamak için Ankara'ya girmiye mecburuz. Seferimizi en uzak hududa kadar sürmemizi bir büyük devlet — gayri resmî olarak — tavsiye eyledi ve işler yolunda gittiği takdirde, Yunanistan'a bir istikraz ve her türlü harb malzemesi sağlamayı ve Yunanistan tarafından fetholunan memleketleri ilhak hakkının tanınacağını vadetti.»

Bu sözler, Prensi tatmin etmemişti, o halde bu devlet yardımlarını derhal yapmalıydı; vaziyet sarahat kesbetmeliydi, o zaman bu büyük devletin hakiki niyeti öğrenilmiş olacaktı. Nazır : «Biz büyük devletin sözüne itimatsızlık gösteremeyiz» diye sözü kapatmayı daha uygun buldu.

BİR BÜYÜK DEVLETİN ÖĞÜDÜ !

Başvekil Gonaris de Papulas'ı şu sözlerle kandırıyor :

«— Bir büyük devlet, bana şu teklifte bulundu; Ankara'ya kadar yürüyünüz, Türk askerî kuvvetlerini tamamiyle dağıtınız. Ordunuzun eline geçecek bütün toprakları Yunanistan'a vermek için size yardım edeceğim. Ayrıca Doğuda kurduracağım büyük Ermenistan sayesinde artık sizi rahatsız edebilecek bir Türkiye mevcut olmıyacaktır.»

Ve böylelikle, Papulas, Ankara seferinin «askerî bir gezintiden» başka bir şey olmıyacağını söyliyerek Yunan evlâtlarını ateşe sürüyor; hülyalara tapanlar, yine Yunan gençliğine hiyanet ediyorlardı.

Yunan milleti, geçmişte olduğu gibi, ileride de kendi kaderi üzerinde yapılan bu spekülasyonlara, isteğiyle olsun veya isteği olmaksızın iştirak ettikçe, genç kanları maceralar uğrunda akıtılan talihine hâkim olamıyacaktır.

ANADOLU'DA AÇILACAK ÇİÇEKLİ AĞAÇLAR...

Yüz binlerce Türkün canına mal olan bir mücahedenin yıldönümünde, Anadolu topraklarına yüz binlerce evlâdını gömen Yunanlı annelerin yaralı kalblerinin acılarını paylaşırken, genç Yunan nesillerinin, yakın tarihin bu ibretlerle dolu derslerini daima gözönünde bulundurmalarını samimiyetle temenni edelim.

Anadolu topraklarından ebediyen kovulduktan sonra, Atina'ya hâkim olan ihtilâlciler, bu Prens Andreas'ı, «Düşman önünde mevkiinden savuşmak ve verilen emirleri dinlememek» suçu ile kurşuna dizmiye karar vermişlerdi. İngiliz Kıralı Beşinci George ve Hariciye Nazırı Lord Gurzon, ihtilâlcilerin mahkemesinden Prens ve ailesini kurtararak bir İngiliz harb gemisi ile Yunanistandan uzaklaştırdılar. Prens, bugün İngiltere Kıraliçesinin eşi olan Prens Filip'in babasıdır. Hâtıralarını «Felâkete Doğru» adlı bir eserle neşretmiş, kendisini, Kıralı temize çıkarmıya uğraşmıştı. Fakat eserinin sonunda Yunan milletini gelecekte yeni maceralara teşvik ve tahrikten geri kalmıyordu.

Mahut Prens, eserini şu sözlerle bitiriyordu :

«Küçük Asya'daki bu son fedakârlık boşuna mıdır ? Hayır ! Çünkü Yunan askerî tarafından ekilmiş olan tohum günün birinde ve çiçekli bir ağaç halinde açılacaktır. Bizim muzaffer ölümüz, kendi ecdatları olan Büyük İskender'in, Herakliyus'un Tiseforos Fokas'ın yanında yattıkça, Adalar Denizinin dalgaları onların seslerini Yunan kıyılarına taşısın, Biz de burada onun emrine sadık olarak yatıyoruz !»

Yunan milleti, yeni nesillerini, Garb Türklerinin bin yıldan beri vatanı olan Anadolu topraklarında, sergüzeşt seferlerinde kaybettiği evlâtlarının ektiği tohumun, günün birinde çiçekli bir ağaç halinde açılmıyacağına inanarak terbi yeetmelidir. Taç düşkünlerinden bir Prens, Türk realitesini gördükten sonra dahi, bu öğüt ile Yunan istikbalini zehirlememeli idi. Anadolu tarih boyunca büyük seferlere bağrını açmış, büyük ıstıraplara katlanmış bir topraktır, evet İskender de, Herakliyus da bu topraklardan gelip geçmiştir; fakat bu toprakları bin yıldan beri kahraman bir millet ebedî vatan olarak seçmiş, onu korumuş ve daima koruyacaktır.

(Devamı gelecek sayıda)

ESİRLER — Sakarya'da esir edilen Yunan subayları Sarıkışla esir kampında.

Klâsik bale okullarında şimdiye kadar devam edegelen öğrenim usulü gereğince, bale öğrencilerine dans sanatının ilk adımları, talim salonunu çepeçevre saran bel hizasındaki bir parmaklıkta gösterilirdi. Klâsik dansın dünya çapında şöhretleri, yıllar yılı bir elleriyle bu parmaklığı tutmak suretiyle ilk adımları öğrendiler. Boris Kniaseff isimli Rus dans hocası ise, Münih şehrindeki Roleff - King dans okulunda bir müddettir verdiği derslerle, eski geleneği bozarak, pozisyon talimlerini çubuğa tutunmak suretiyle ayakta yaptırmayıp, yerde yaptırmaktadır. Bu şekilde, adalelerin, dolayısiyle dans hareketlerinin çok daha tabii şekilde inkişaf ettiğini, vücut muvazenesinin de kendiliğinden elde edildiğini iddia etmektedir. Kniaseff metoduyla yetişen dansözler arasında, Irene Skorik, Leslie Caron, Ludmilla Tscherina ve Zizi Jeanmaire gibi dünya çapında şöhretler de bulunuyor.

Hayat

Yavuz Sultan Selim

(1470 - 1520)

Fotoğraf, büyük Türk padişahının Topkapı Müzesindeki tablosundan çekilmiştir

SUSI WONG

13 YAZAN : RICHARD MASON — ÇEVİREN : SADUN ALTUNA

BETTY, benim erkekliğim hakkında bazı şeyler söylemiş, bu arada da ağıza alınmıyacak, âdi bir tâbir kullanmıştı. Susi'nin bundan müteessir olduğunu bildiği için de tekrarlamaktan çekinmemişti.

— Bana istediğini söyle. Dilediğin kadar çamur at. Ama, Robert'e dil uzatırsan ağzını yırtarım... dedim. Ben belki âdi bir dansözüm. Robert, dünyanın en iyi insanıdır. Onda topiu iğne başı kadar pislik yoktur. Onun hakkında bir iftirada bulunacak olanı gözümü kırpmadan gebertirim. Dünyanın en iyi, en mükemmel erkeği yine odur... dedim.

Hıçkırıklar içinde boğuluyordu. Fazla konuşmasına lüzum yoktu zaten. Kendime doğru çekerek öptüm. Gözyaşlarından dudaklarım nemlenmişti.

— Beni affet sevgilim... dedim. Sana karşı kabalık ettim. Halbuki bütün bunları benim için yaptın.

Uçuk yüzüne yeniden renk geldi. Elinin tersiyle göz yaşlarını sildi ve tebessüm etti.

Nihayet haftalarca sonra Susi'me yeniden kavuşmuştum.

Ama bu anda bizi bekliyen ve saadetimizi gölgeliyecek olan olaylardan habersizdim.

■

Gece gözüme uyku girmedi. Bu işin içinden en kolay şekilde nasıl sıyrılabileceğimizi sabaha kadar düşündüm. Hikâye aslında gülünç denecek kadar basit olmakla beraber, şu Allahın belâsı makas, işi bozuyordu. Ortada, apaçık önceden tasarlanmış cinayet teşebbüsü vardı.

Susi uyanınca durumu gözden geçirdik. Her ne pahasına olursa olsun suç âletinin, bu maksatla alınmış olduğunu gizlemek gerekiyordu. Bu duruma göre, hâdiseyi gözleriyle gören dört tanıkla ayrı ayrı konuşup, onları mahkeme huzurunda aynı ifadeyi vermeleri hususunda ikna etmem gerekiyordu. Bunlar da Gwenny, Alice, Lulu, Doris Woo idi. Gelgelelim Susi o kadar dik kafalılık ediyordu ki, ikna edinceye kadar akla karayı seçtim. Yaptığı işe kani olduğu için yalan söylemeyi gururuna yediremiyordu.

Kahvaltıdan sonra aşağıya inerek kızlara, önce Japonya'dan getirdiğim hediyeleri dağıttım, sonra da yapacakları işten bahsettim. Hepsi de memnunlukla kabul ettiler. İçlerinden yalnız bir tanesi pek yanaşmak istemedi. Bu, kalın gözlükleri ile çocuk dadılarına benziyen Doris Woo idi. Zamanının kıymetli olduğunu bunu mahkeme salonlarında kaybetmeğe pek niyeti olmadığını ileri sürdü. Ama, eline elli dolâr kıstırınca iş değişti. Hele, ifadesi işe yaradığı takdirde bir elli dolâr daha vereceğimi söyleyince ağzı kulaklarına vardı.

Bu işler bitince Avukat Haynes'in bürosuna gittim. Bekleme odasının duvarları aynalarla kaplıydı. Orada bekliyen birinden, bunların Çinli müşterilerin hediyeleri olduğunu öğrendim. Hava müthiş sıcaktı. Terden sırılsıklam olmuştum. Uzun müddet bekledim, ortada kimseler yoktu. Neden sonra kapı aralandı, genç Çinli kâtip beni çağırdı.

Avukat Haynes'in çalışma odası, modern apartmanların mutfağı kadar küçüktü. Ama havası taptaze ve serindi. Hattâ, terden sırılsıklam olan gömleğimin içinde bu defa da titremeğe başladım.

Geniş omuzlu, iri yarı bir adam olan Haynes, küçücük masasından kalkarak :

— Bütün büro için serin hava tesisatı yapacak kudretim yok, ancak şu küçücük odaya yapabildim. Yirmi senedir Hong Kong'da yaşarım; bu cehennemi sıcağa bir türlü alışamadım. Lütfen oturun... dedi.

Kim olduğumu, neden geldiğimi anlattım. Adam Susi'den vak'ayı daha evvel öğrenmişti zaten.

Omuzlarını silkerek :

— Bilmem ama, bu işte pek şansımız yok... dedi. Hele hâkim olarak Freddy Gore'a düşersek, o zaman büsbütün yandık. Nedense bu adam dansöz kızlardan nefret eder. Ama, bakın Charlie Kwok'a diyecek yok. O, bir numaralı kadın dostudur. Talihimiz varsa, Kwok'a düşeriz. Gelgelelim neticede onun da önünde kanun vardır. İşin içinde taammüt olduğu için nasıl olsa Miss Susi'ye birkaç ay için hapis cezası vermek zorunda kalacaktır.

— Taammüt mü ? Susi, adı geçen makası hâdiseden çok önce satın almıştı.

— Benim bildiğim, makası aynı gün alarak sırf bu iş için çantasına yerleştirdi. Sonrası malûm. Bunda kasıt yok mu dersiniz ?

— Makası çantadan, Betty'ye saplamak için değil, kopmak üzere olan düğmeyi yerinden sökebilmek için çıkardı.

— Miss Susi'nin bana anlattıkları ile bu söylediklerıniz pek birbirine uymuyor azizim... dedi.

— İyi Çince konuşur musunuz Mister Haynes ?

— Ben mi ? Tek kelime bilmem doğrusu.

— Öyle ise durum meydanda. Susi'nin İngilizcesi kıt olduğu için karşılıklı bir anlaşmazlık var işin içinde.

—Peki peki, öyle olsun. Şahitleriniz var mı ?

— Evet, dört kız...

Ayağa kalakarak kapıyı açtı :

— Tanıştığımıza memnun oldum Mister Lomax. Unuttum söylemeğe. Miss Susi ile konuşurken yanımızda İngilizcesi mükemmel bir Çinli tercüman vardı. Onun için iyi anlaştığımızı sanıyorum. Hoşça kalın...

■

Duruşma, bir salı günü öğleden sonra yapıldı. Bir gün öncesinden, Susi ile dört şahit kızı bir araya toplayarak, ifadelerde ayrılık olmaması için, durumu bir daha etraflıca konuşmuştuk. Mahkeme salonuna girdiğim zaman herşeyin yolunda gideceğinden yüzde yüz emindim.. Ama, fikrimde yanıldığımı biraz sonra anlıyacaktım...

Başkanlık makamında oturan hâkim Kwok, Kantonlu idi. Kısa boylu, hareketli bir adamdı. Son derece nükteli konuşuyordu. Savcılık makamını işgal eden genç Çinli'nin de Susi'nin tarafını tutacağı her halinden belliydi.

İlk şahit olarak Doris Woo çağırıldı. Kendisine öğretilenleri şiir ezberlemiş bir ilkokul öğrencisi gibi yukarıdan aşağı bir solukta söyledi. Bereket versin, savcı fazla kurcalamadı. Gwenny ile Lulu da görevlerini fazla sürçmeden başardılar. Mübaşir, Alice'i çağırınca, uzun koridorlarda kendi sesinin yankısını dinledi. Kız, ortada yoktu. Şu anda bir bahriyelinin kolunda olmalıydı herhalde.

Şahitlerin dinlenmesinden sonra sıra Betty Lau'a geldi. Hastaneden çıkalı birkaç gün olduğu halde, görünüşü sefil değildi. Koyu renkte bir entari giymişti. Başkanlık kürsüsüne doğru ağır ağır ilerledi.

İfadesini verirken, Susi'yi itham etmekten ziyade, kendini temize çıkarmağa uğraşıyordu. Onu önceden tanımıyan, o ana kadar erkek eli değmemiş masum bir bâkire ile karşı karşıya bulunduğunu sanırdı. Kwok, kızı uzun uzun dinledikten sonra hiçbir sual sormadı.

Derken sıra Susi'ye geldi. Mahkeme heyeti huzuruna çıkarken, mavi ipekten entarisi içinde cidden çok güzeldi. Netekim eski kadın avcılarından olan Charlie Kwok da sezdirmeden kızı tepeden tırnağa kadar süzdü. Hoşlandığı her halinden belliydi. Kanun maddeleri içine sıkışıp kalmış bir hukukçudan ziyade, yeğeni ile sohbet eden bir amca şefkatiyle suallerini sıralamağa başladı. Ama, işte bu yakınlık, Susi'nin işini bozdu. Kız, var gücüyle :

— Yaptığıma hiç pişman değilim... diye bağırdı. Keşke gebertseydim...

O anda kalbim duracak zannettim. Kwok, tebessüm ederek, diğer üyelere :

— Çok ateşli kız... dedi.

Sonra Susi'ye dönerek durumu düzeltmek için ilâve etti :

— Betty Lau'a karşı giriştiğiniz harekette kasıt olmadığını, bu işi bir sinir buhranı neticesi olarak yaptığınızı, bundan dolayı da pişmanlık duyduğunuzu teslim ediyorsunuz, öyle değil mi ?

Bu sözler Susi'yi büsbütün çılgına çevirmiş olacak ki, dâva vekili Haynes'in göz ucuyla yaptığı ikazı bile hiçe sayarak atıldı :

— Katiyen pişman değilim. Bu kadının ne âdi bir mahlûk olduğunu bilseniz, siz de bana hak verirsiniz. Tekrar ediyorum, pişman...

O esnada gözleri, benimkilerle karşılaştı. Uzun müddet göz göze kaldıktan sonra, başını önüne eğerek, sükûnet içinde devam etti :

— Bana kalırsa pişman olmam ama, arkadaşım aynı fikirde değil. Onun için pişmanlığı ister istemez kabul ediyorum.

Bütün oturumu harfi harfine İngilizceye çeviren tercüman atılarak:

— Yani Miss Wong, pişmanlık duyduğunu söylemek istiyor... dedi.

Bundan sonra Avukat Haynes müdafaasını yaptı.

Öğleden sonra tekrar toplanan mahkeme heyeti kararı bildirdi. Ama bu defa Charlie Kwok bambaşka bir adam olarak karşımıza çıktı. O müşfik amcanın yerini, soğukkanlı bir kanun adamı almıştı. Hepimiz ayağa kalktık, kararı okudu :

— Üç ay hapis !...

Donup kalmıştım. Susi, nazarlarını çevirmiş, sanki bunun bir şaka olduğunu, aslında beraet kararının okunacağını bekliyordu.

Çinli kadın polislerden biri sessizliği bozdu. Susi'nin yanına gelerek bileklerinden sıkıca tuttu. Kız bir çığlık attı. Telâştan cilâlı döşeme üzerinde ayağı kayarak boylu boyunca yere düştü. Kendi kendine kalkmasına meydan vermeden iki kadın polis daha gelerek tuttukları gibi kapıdan dışarı sürüklercesine çıkardılar.

■

Ertesi gün, Susi'yi kadınlar hapishanesinde ziyaret ettim. Acınacak durumdaydı. Soluk bir ceketle, kül rengi kaba bir pantolon giymişti. Demir parmaklığın arkasında ürkek bir halde duruyordu. Havran olduğum, resimlerime nice defalar ilham kaynağı olan o güzel saçlarını da bir kibrit boyu kalıncaya kadar kesmişlerdi.

Beni görünce dudakları titredi, ağlamağa başladı. Ben de göz yaşlarımı zaptetmeğe çalışarak :

— Arkadaşlarının hepsi de selâm ederler... dedim. Hiçbiri bu karara inanmak istemiyor. Çıkacağın günleri sayıyoruz. Hiç üzülme sevgilim, bak göreceksin zaman ne kadar çabuk geçecek.

(Devamı gelecek sayıda)

13 üncü İstanbul Enternasyonal Tenis Turnuvası ve Dağcılık Klübündeki Balo

Mevsimin en sıcak günlerine rastlayan 13 üncü İst. Enternasyonal Tenis Turnuvası hem meşhur raketlerin çarpışmasına hem de hanımların moda resmigeçidi yapmasına sebep oldu. Dağcılık Klübünde bu münasebetle tertiplenen balo, meşhur tenisçilerle İstanbul sosyetesini birarava topladı.

AYALA VE CONTRERAS — Tek erkeklerin final maçını oynıyan bu iki çetin rakip seyircilerin hayli tezahüratına sebep oldu. Geçen yılın şampiyonu Şilili Ayala zorlu maçlardan sonra bu yıl da şampiyonluğu kazandı (solda). Contreras ikinci olmakla beraber en fazla lehinde konuşulan ve sempati toplıyan oynucu idi (sağda).

MISS PERICOLI — Finali İngiliz Miss Bloomer ile oynıyan sarışın tenisçi gösterişe kaçmıyan oyunuyla tek kadınlar şampiyonluğunu kazanmasını bildi.

ŞAPKA MEŞHERİ — Şampiyonayı havanın sıcak olmasına rağmen takibeden zarif hanımlar çeşitli biçimdeki renk renk şapkaları ile dikkati çekiyorlardı.

SEYİRCİLER — Oyun aralarında verilen fâsılalarda gazoz ve Coka-Cola ile serinlemeye çalışan seyirciler bu arada da kimlerin şampiyon olacağı hakkında münakaşalar yapıyorlardı.

ŞAMPİYON — Ayala, cumartesi gecesi verilen balonun en neşeli insanıydı. Sık sık dansetti ve genç kızların teşkil ettiği çemberden kurtulamadı.

DANSEDENLER — Gece boyunca pist hiç boş kalmıyordu. Bir ara Suat ve Nilgün Nemli de pistte gözüktüler. Sabaha kadar durmadan dansedildi.

PERICOLI VE ARKADAŞLARI — Top modeli elbisesiyle Miss Pericoli arkadaşlariyle maçları hakkında konuşuyor.

GÜLER SİRMEN — Sevimli Kıraliçemiz o gece neşeliydi. Durmadan dansetti. Üstte Ergun Barsan ile görülmektedir.

BİR GRUP — Baloda hemen herkes eğlenip gülüyordu ama bunların içinden muhakkak ki soldaki grup en neşelileriydi. Soldan sağa Bayan Mutlu Erdağ, Miss Brigitta Peerssum, Süha Özgermi ve Vahit Önat görülmektedirler.

FOTOĞRAFLAR: BÜLENT GIZ

Hemingway' in
şaheseri
SİLÂHLARA VEDA
Yirminci yüzyılın
"Harp ve Sulh"u!
Tam metin, en sadık,
en güzel tercüme
Çeviren:
Vahdet GÜLTEKİN

ÇIKTI
DÜNYA ŞAHESER ROMANLARI
GÜVEN YAYINEVİ
Cağaloğlu yokuşu,
Narlıbahçe S. No: 11
İSTANBUL

MODA

MEVSİMİN EN YENİ MODELLERİ

TAKDİM EDEN: SUAVİ SONAR

KARELİ — Beyaz zemin üzerine koyu mavi kareli deseni olan gündelik bir pardesü. Yaka spor, kollar reglan, beden düz ve robalı. Önde üç düğme, yanlarda üzeri kapaklı gizli cepleri vardır. Bu zarif kıyafetle çeşitli renk ve biçimde ayakkabı, çanta, eldiven kullanmak imkânı olduğundan hem iktisadi, hem de pratiktir. **(Coin)**

PLİKAŞELİ — Siyah üzerinde gri kırçılları olan bebe yakalı, takma truvakar kollu bir manto. Arkası serbest; ön, kemerle bedene oturtulmuştur. Beldeki üç plikaşe eteğe bolluk ve zenginlik vermektedir. Bu kıyafetle uzun eldiven giymek yerinde olur. **(Pierre Billet)**

TAYYÖR — Siyah - beyaz kareli deseni olan yünlüden bir tayyör. Max Mozes'nin bu modelinde beden ve etek düz, yaka bebe, kollar takmadır. Kıyafeti sıklaştıran şapka Marie Christiane'ın 58 - 59 kış sezonu için hazırladığı çok beğenilen klâsik modellerdendir.

İKİ GÖRÜNÜŞ... — Max Mozes'nin mavi renkte kalın yünlü kumaştan bir mantosu. Yaka yuvarlak bebe, kollar takma, beden düzdür. Yakanın altından başlıyan yanlardaki dikişler etek ucuna kadar inmektedir. Yanda modelin arka kısmına bolluk veren iki pens görülmektedir.

SEVİMLİ — Venedikli meşhur Mezon Coin'in bu sezon için hazırladığı kışlık modellerden biri. Beyaz zemin üzerine gri kareleri olan bu sevimli pardesünün yakası yuvarlak bebe, kolları takma, bedeni yanlardan dikişli ve düzdür. Bel hizasındaki büyücek kapaklı iki yan cep modele ayrı bir hususiyet vermektedir. Beyaz renk ayakkabı ve eldiven kıyafeti tamamlamakta ve şıklaştırmaktadır.

ÜÇ PARÇALI — J. Tiktiner'in koyu gri renkte yünlü jorseden yapılmış üç parçalı bir sokak kıyafeti. Ceket takma uzun kollu, yakasız düz bedenli, kol ağızlarında ve bel kısmında lâstik örgülüdür. Önde beş iri düğmesi vardır. Düz iplik kesilmiş olan etek yanlardan dikişli ve kısadır. Aynı renk ve biçimdeki pardesü, modeli tamamlıyor. Kıyafete son derece yakışan bu senenin modası şapka ise Marie Christiane'ındır.

Günün Beğenilen Saç Modeli

Fotoğraflarda bu sene en çok beğenilen saç modelinin iki cephesi görülüyor. Alnın üzerindeki bir noktadan arka ve yanlara serbest bir şekilde taranan saç içeriye bükülmek suretiyle arkada toplanıyor.

OSMANLI SARAYLARINDA

Harem Hayatının içyüzü

YAZAN: ÇAĞATAY ULUÇAY

15 Hürrem Sultan, dünyaları kendisine dar bulan Kanunî Sultan Süleyman'ı avucunun içine nasıl almış ve senelerce idare etmişti?

KANUNİ ona gittiği seferlerden mektuplar yazıyor, aldığı ganimetlerin en kıymetlilerini ona ihsan ediyordu. Ondaki zümrütler, ondaki inciler, ondaki kıymetli taşlar Harem'de hiçbir kadında yoktu. Üstelik giyindiğini de yakıştırıyordu.

Hürrem'in bu halleri, Baş Kadın Mahidevran'ı çileden çıkartıyor, sinirlerini bozuyordu. İki kadın arasında bu rekabet yarışında, sık sık münakaşalar oluyordu; fakat bunlar çoğu zaman Hafise Sultan tarafından önleniyordu. Bu çene çarpışması nihayet 1526 yılının bir gününde iki kadın arasında büyük bir kavga ile son haddini buldu.

Mahidevran Kadın da güzeldi. Enine boyuna bir kadındı. Lâkin kıskançlıktan bitkin bir hale gelmişti. Çoğu geceleri uyku uyuyamıyor, Hürrem'i yok etmek için çareler düşünüyordu. Bir gün Kadınlar Dairesine gidiyordu. O sırada Hürrem yatağının üzerine uzanmış, kahkahalar atıyor, dünya ile alay ediyordu. Mahidevran Kadın sinirlerine hâkim olamadı. Hürrem'in odasına daldı. Gözleri yuvalarından fırlamış, yüzü morarmıştı. Dişi bir kaplan gibi Hürrem'in üzerine atıldı. Onu döğmeğe, etlerini çimdiklemeğe, güzel yüzünü tırmalamağa başladı.

Nerede ise Hürrem Sultanı parmaklariyle parça parça edecekti. Onların çıkardığı gürültüyü işiten cariyeler, derhal Hürrem Sultanın odasına koştular, onu Mahidevran Kadının elinden güçlükle kurtardılar. Hürrem'in üstü başı yırtılmıştı, saçları tutam tutam koparılmıştı. Eli yüzü kan içinde kalmıştı.

Hazinedar Kadın koşarak durumu Kanunî'ye bildirdi. Padişah Hürrem Sultan'ı yanına çağırdı, fakat Hürrem:

— Huzurlarına çıkacak yüzüm yok. Ne yapacak benim gibi perişanı... Saçlarım yoluk, yüzüm, gözüm tırmık içinde, nazarlarını rencide etmiyeyim!...

Diye kocasının davetini kabul etmedi. Kanunî Hürrem'in yanına geldi. Perişan haline çok acıdı. Mahidevran Kadına söylemedik söz bırakmadı. Biraz sonra da oğlu Şehzade Mustafa'nın yanına göndererek tamamen Harem'den uzaklaştırdı. Böylece bu vaka Mahidevran için bir felâket, Hürrem Sultan için bir zafer olmuş oldu.

Kanunî'yi Hürrem Sultan'a bağlıyan hâdiseler yalnız bunlar değildi. Hürrem, Kanunî'nin Harem'inde bulunan kadınların en zekisi, en tatlı konuşanı ve Sultan Süleyman'ı en iyi anlıyanı idi.

Hürrem Sultan, Cihan Padişahı adı verilen Kanunî Sultan Süleyman'ı avuçları içine alabilmek için, diğer kıskanç kadınlar gibi onunla kavgaya, münakaşaya başvurmamış, bilâkis, alttan almış, kendisini acındıracak kelimeler kullanmış, hattâ mektuplarını aşkî şiirlerle donatmıştır. Mektuplara bir İmparatoriçe olarak değil: «Fakir Cariye», «Çirkin Yüzlü», «Kemine Cariyeniz», «El-fakirü'l-hakir cariyeniz Hürrem» gibi basit ve sade imzalar atmıştır.

Sevgili Sultaniyle konuştuğu zaman ona tatlı tatlı diller döküyor, günlük işlerinden yorulmuş, türlü devlet ve memleket meselelerinden kafası şişmiş olan Süleyman'ı, güzel sözleri ve fettan üslûbiyle dinlendiriyor, huzura ve rahata kavuşturuyordu.

Kanunî'ye: «Saadetimin yıldızı Sultanım», «Benim Sultanım», «Sultanım Hazretleri», «Canım pâresi», «Benim cân ve azizim», «Devletim», «Saadetim», «Sultanım», «Ömrümün hasılı devletli Sultanım», «Gözüm nuru», «İki cihanda ümidim», «Benim devletim güneşi», «Saadetim sermayesi Sultanım», «Benim Padişahım», «Şahım, Sultanım», «İki gözümün nuru sermayesi», «Benim yüzü Yusufum, sözü kandim», «Lâtif Nazeninim» diye hitabediyordu.

Kanunî Sultan Süleyman gibi sert bir devlet adamını bu sözler kendinden geçiriyor, bu fettan kadına daha çok bağlanmasına sebeb oluyordu. Kanunî tatlı bir aşkın alevleri içinde kıvranıyor, sevgilisine kasideler ve şiirler yazarak bağlılığını bildiriyordu.

Sorma aşkın hafetin Mecnuna bir divanedir
Açma aşkın sırrını Ferhad'a kim efsânedir.
Sor bana aşkın rümuzun sana takrir eyliyem
Can-u baş terkin urur âşık heman pervanedir.
Gel temaşa eyle bir sırça sarayın gönlümün
Eşk-i sürhiyle münakkaş zeynolmuş hanedir.
Gamzesi canım içerse dostlar almaz acab
Kâfir-i bed mest olanın meyli dayim kanedir.
Yâre varub dün gice dil-i durumum arzeyledim
Hâbe vardı gözleri yanında sân efsânedir.
Nola baksam hüsnüne gönül pervanevaş
Dostum sen şemi' olıcak âşıkın pervanedir.
Gülşen-i hüsnünde dil mürgun yine saydetmiye
Zülfünün ağında «Muhibbi» hâli anın divanedir.

Bilhassa Mahidevran Kadının saraydan uzaklaştırılmasından sonra, Kanunî'nin gözü hiç kimseyi görmüyor, diğer kadınlariyle düşüp kalkmıyor, yalnız Hürrem Sultanla buluşuyordu.

Hürrem de öyle idi. Derin bir aşka düşmüştü. Süleyman'dan ayrılmağa hiç dayanamıyordu. Hürrem'e göre Süleymansız dünya bir hiçti, onsuz gezemiyor, eğlenemiyor, uyuyamıyordu.

DENİZ MÜREKKEP, AĞAÇLAR KALEM OLSA...

Seferdeki kocasına yazdığı bir mektupta bizim sadeleştirdiğimiz bir ifade ile şöyle diyordu:

«... gözlerim nuru, saadetim sermayesi, sırlarımın bilicisi, gamlı gönlümün rahatı, yaralı ruhumun aşkının merhemi daima gönlüm tahtına sultandır... Eğer çaresiz kalmış bir zavallının halinden biraz sorarsanız, uygunsuz zalim felek, ben tasalrya eziyet edip canıma türlü türlü ayrılık hançerlerini saplayıp bu benim kara gözüm yaşına bakmayıp, kıyamet gününü hatırıma getirmeyib, siz cennet çiçeğini benden ayırınca, rahatım sıkıntıya, sağlığım kaygıya, dirliğim ölüme yüz tutup, dünden beri inciltili bağırmalarımdan insanların canları yanıp tutuşup ihtimal ki gözyaşlarım Tanrıya ulaşmış olduğundan siz aziz ömürlümü yine bana müyesser kıldı... Benim yüzü Yusufum, sözü şeker, lâtif, nazlı Sultanım, Tanrı kapısına yüzümü süpürge edüb beni sizden ayıma fikrinin mahvolmasına ve çabukça mübarek yüzünüzü göstermesine öyle yalvarıyorum ki!... Eğer denizler mürekkep, bütün ağaçlar kalem olsa yine bu ayrılığın açıklamasını yapamazlar! Kim ki ayrılığın acılarını öğrenmek isterse Sure-i Yusuf'u okusun o tamamen bunu anlatır. Benim Sultanım, canımın nuru, mektubunuzu alınca güya mübarek ağzınızdan söz işittim. O buyruklardan gözüm pınarı; sinem derdine cenk-ü kanun olub, ağlamaktan, sızlanmaktan gözyaşlarım yüzümden aktı. Sevincimden kıyamete kadar ağlansa da yine karşılığı olamaz. Beyit:

Okunduğunda gözüm yaşı akdı şâdiden
Meğer ki derd-i dilimden ana meded ettiniz
Pür eyleyip sıdk-ı hâtır-ı cevahir ile
Gönül hazinesini mahzen-i murad ettiniz.

Benim gözüm nuru Sultanım, geceler yoktur ki ateşimin kızgın kıvılcımları âlemi ateşlemesin, seher yoktur ki, gün yüzünün sevinciyle ölüye ağlıyan feryatlarımdan felek parçalanmasın. Beyit:

Rüzumu şeb gibi târik etti ey mâh-ı iştiyak
Müşkül olur iftirak ah iftirak vah iftirak.

Benim saadetim, Mecnun gibi sihirli aynada nurlu yüzünüzü seyretmek mânasını isterim, bazan da ayı görmeğe can atar gibi nurlu yüzünüzü görmek arzu ederim. Beyit:

Yıldızım düştü benim el mah-ı rahşandan cüda
Zerreye olmaz beka Hurşid-i rahşadan cüda

Ah kim hicr-i canım müşkül imiş!
Gam-ı derd-i nigârım müşkül imiş.

Benim Sultanım, ayrılık ateşine sınır yoktur. Bu tasalıdan mektubunuzu esirgemeyip sık sık gönderesiniz. Bari onunla canım rahat ola. Benim Sultanım, eğer yazımı okumuş olsanız daha çok hasretler yazardım diye sormuşsunuz. Böyle olduğu halde bu kadarı yeter; canıma etkisi pek fazla oldu. Bilhassa mektub-u şerifiniz okunurken bendeniz Mir Mehmet ve cariyeniz Mihrimah ağlayıb feryatlar ederler. Onların ağlamaları beni deli etmiştir. Sanki arada yas vardır...»

MÜJDECİ GELMESİN!...

Hürrem Sultan mektuplarında, kocasına bir taraftan aşkını itiraf ediyor, ondan sonra da direktifler vermeğe kadar gidiyor. Şimdi okuyacağınız sadeleştirilmiş mektup, 1553 de İran Seferine giderken, Sultan Mustafa'yı öldürten Kanunî Sultan Süleyman'a Hürrem tarafından yazılmış ve Haleb'deki Padişaha gönderilmiştir.

Hürrem Sultan bu mektubunda, İranlılara karşı zafer kazanılmadan müjdecinin gönderilmemesi hususunda ısrarla durduğu gibi Şehzade Mustafanın öldürülmesinden dolayı azledilen Rüstem Paşa'ya da bir şey yapılmamasını kocasından istiyor:

«Canımın pâresi saadetli Sultanım hazretlerinin mübarek ayak topraklarına yüzümü sürüp mübarek ellerinden öperim. Benim iki gözüm, yoluna kurban olduğum, devletim, padişahım,

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN — Zaferleri ve seferleri ile dünya çapında bir şöhret kazanan Sultan Süleyman. Avrupalıların kendisine Muhteşem, Türklerin Kanuni adını verdikleri Sultan Süleyman silâhtarları ile.

HÜRREM SULTAN — Kanuni'nin baş hasekisi Hürrem Sultan belki pek güzel değildi. Fakat çok sevimli, politikacı ve hırslı kadındı. Zekâsı ve cilvesi ile Sultan Süleyman'ı mestetmiş, onu avucunun içine almasını bilmişti.

ben zavallı cariyenizi pek özlemiş olarak kabul etmenizi ümid ederim. Benim devletlim, benim saadetli Sultanım, mübarek sıhhat-ı şeriflerinize nicedir? Benim devletlim, benim Sultanım, inşallah tam sıhhat üzeresinizdir. İki gözüm, devletim, Padişahım, Cenabı Allahtan ricam şudur ki, Tanrı vücudu şerifinizi hatalardan ve belâlardan saklasın, her zaman Tanrının emanetinde ve korumasında olsun, inşallah Nuhun ömrünü yaşarsınız.

Benim Padişahım ve benim canım pâresi, saadetli Padişahım, gözüm nuru, gönlümün eğlencesi, benim dünyalarca hasretim, varım, Padişahım, eğer elemi hasretle ciğeri kebab, ve gam ayrılığiyle gözleri sel olmuş zavallı cariyenizden yana sual ederseniz, Tanrı bilir ki benim saadetim, vaktim sıkıntı ile geçiyor, ayrılığınızdan vücudum iniltili oldu.

Tanrı bilir o kadar güzel yüzünüzü göresim gelmiştir ki, tasavvur etmek kabil değildir. Sultanım Allah bilir ki, gece gündüz, ayrılığın, hasretinizin ateşine yanıb yakılırım. Tanrı bilir ki, benim devletim, bir an bir vakit rahatlığım yoktur. Mübarek ayağınız toprağından ayrı halim perişandır.

Devletim, Sultanım, şimdi şehirde, müjdeci gelir şehir donanacak diye bir gürültüdür gidiyor. İki üç gün sonra müjdeci gelir, şehir donanır diye sözler oluyor. Bilmiyorum, ilin sözü müdür, yoksa doğru mudur? Bu halde devletim, benim Sultanım, müjdecinin gelmesine sebep ne? Benim Sultanım siz Haleb'de kışlıyorsunuz, bundan başka Sultanım, Kızılbaşın oğlu ve avretleri tutulmadı, müjdeci gelecek ortada o yok, bu yok. Bu halde müjdeci gelmesi hoş olmaz.

Benim Sultanım, benim devletim, eğer ben cariyeniz için gönderiyorsanız daha yakına Bayezid'e gideyim. Bayezid'in yanına gitmedim, gitmek de istemiyorum. Cenabı Allah mübarek yüzünüzü göstersin; benim arzum Padişahımdır. Gönül hoşluklariyle mübarek ayağınız toprağına yüzümü sürmeği inşallah Tanrı nasib eyliye, benim Sultanım.

Ondan sonra benim saadetli Padişahım, şimdi müjdeci göndermek kimin söziyle oldu, âlem buna hayret ediyor. Herkes şehirde acab Padişah hazretleri Haleb'de kışlamak için mi müjdeci gönderir diye hayretler içind gürültü ediyorlar. Eğer ben cariyeniz için gönderdiyseniz onu da evvelce söyledim...

İnşallah Sultanım, Cenabı Hak tezcecik o melûnun sonunu getirmiş ola! Tanrı onu Karun gibi yerlere geçirib yok ede. Eğer yola çıkmış ise elden bir şey gelmez, eğer çıkmadı ise Allah aşkına olsun Padişahım, aziz başınız için müjdeciyi göndermeyiniz.

Böyle olduğu halde, bir ulu aziz, Padişah hazretleri bu sene sefere gitmeseydi iyi olurdu, çünkü gitti, Tanrının emri böyle idi, alıkonamadı, çeri gitmekle, at, davar gitmekle işi kazasız belâsız atlattı, Tanrının yardımiyle bundan sonra kuvvet ve fırsat Padişahındır; gam ve üzüntü çekmesinler, her üzüntünün bir sevinci olur, inşallah bundan sonra çok sevinecekler diye haber yolladı, benim Sultanım bunu böylece bilesiniz.

Bundan sonra benim Sultanım, devletim, iki gözüm, yoluna kurban olduğum, saadetim, kulunuz Rüstem Paşa, bendenizdir, mübarek gözlerinizi üzerinden ayırmayınız. Benim devletim kimsenin söziyle iş görmiyesiniz. Bilhassa şu cariyeniz Mihrimahın yüzü suyuna, benim devletim, benim Padişahım, aziz başınız için, ben cariyenizin dahi hatırı için olsun saadetli Padişahım.»

MARİLYN MONROE'NUN KIZ KARDEŞİYİM!

Marlen Nielsen isimli Danimarkalı kendi halinde bir köylü kadın Hollywood'un sinema dünyasının meşhur sarışın bombasının üvey kardeşi olduğunu iddia ediyor.

Hikâye şu: Danimarka'nın Seeland bölgesindeki küçük bir çiftliğin bir odasında Nielsen adındaki kadın, akşam vakti ocak başında, günlük yorgunluğunu gidermek için karıştırdığı resimli bir Danimarka mecmuasında Marilyn Monroe'nun hayat hikâyesini okur. Şöhretli yıldızın kendi ağzından kaleme alınan tefrikada, babasının Norveç'in Haugesund şehrinde fırıncılık ettiği, 1924 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ne göç ederek, orada Marilyn henüz çocuk yaşta iken bir otomobil kazasına kurban gittiği yazılıdır. Yazıyı okuyan köylü kadının zihni bir an çok gerilere gider. Onun da babası, tefrikada adı geçen Haugesund'da bir fırın işletirken 1924 senesinde karısını yüzüstü bırakarak soluğu Atlantik ötesinde alır. O gidiş bu gidiş. Amerika'dan ses seda kesilir. Aradan yıllar geçer, adamdan artık ümid kesilmişken, beklenmedik bir anda Haugesund şehrine İngilizce yazılmış bir mektup gelir. Ana dillerinden başka lisan bilmiyen Nielsen'ler, yazıyı mahallî belediyece tercüme ettirirler. Atlantik ötesinden gelen satırlarda, sabık fırıncının, Amerika'da başka bir kadınla yaşadığı, bu kadından bir de kız çocukları olduğu yazılıdır. Az sonra, Amerika'dan gelen ikinci bir mektuptan da, adamın bir otomobil kazasına kurban gittiğini öğrenirler. Hikâye bundan ibaret.

Danimarka'nın ücra bir köşesindeki tarlalık bölgede ömür tüketen köylü kadın Nielsen ile sinemanın baş şöhreti Marilyn Monroe'nun kardeş olduklarını bu hikâye gün ışığına çıkarmaktadır. Bakalım Marilyn bu işe ne diyecek. Malûm ya, kestane kabuğundan çıkmış, kabuğunu beğenmemiş...

BENZEYİŞ — Marilyn Monroe'nun kız kardeşi, gazetecilere poz verirken, «Bana ne kadar benziyor değil mi?» demiştir. Altta köylü kadın, çiftliğin ahırında görülüyor.

ÜVEY KARDEŞİ — Marilyn Monroe'nun üvey kardeşi halen Toronto'da bir mensucat fabrikasında çalışmaktadır. Resmin alt kısmında filim yıldızının babası 1920 senesinde Norveç'te iken görülüyor.

YEĞENLERİ — Marilyn Monroe'nun yeğenleri, şöhretli teyzelerinin mecmualarda çıkan resimlerini tetkik ediyorlar. Yıldızın yolu şayet bu çiftliğe düşecek olursa, büyük bir törenle karşılanacağı söyleniyor.

PE-RE-JA Kolonya ve Parfümlerini kullanmak bir ihtiyaçtır.

Bitmeyen RÜYA

YAZAN: WYATT BLASSINGAME — ÇEVİREN: FİKRET ARIT

ALVIN Hall sinirli sinirli sigara içiyor, biri sönmeden ötekini yakıyordu. Yüzüne bakmamağa gayret ederek :

— Duyduğuma göre Kore'de imiştiniz... dedim.

— Benim gibi birçokları da Kore'de idiler... diye cevap verdi.

Kamaraya girerek yatağına oturdu. Dalgın dalgın ayakkabılarını çıkarmağa başladı.

Teknede yalnızdık. Gemiye binmeden önce Long Key halkı bana ondan bahsetmişler, nasıl yaralandığını, nasıl harbin ilk günlerinde koca bir orduyu kurtararak gümüş madalya aldığını, bundan hiç bahsetmiyecek kadar tevazuunu hep anlatmışlardı. Herkes onun hakiki bir kahraman olduğunda müttefikti.

Hakiki bir kahraman !

Peşinden kamaraya girdim :

— Yatıyor musunuz ?

— Gün doğmadan balığa çıkmamız lâzım.

Köpekbalığı avlamak için kullanılan tüfek, başının üstünde asılı idi. O gün öğleden sonra tüfeğin bütün mermilerini çıkarmıştım. Fakat Hall'in bundan haberi yoktu.

Ben de yattım. Ona, hatırlamak istemediği o geceyi hatırlatmak için daha çok vaktim vardı. Tekneye vuran dalgacıkların sesini dinliyerek beklemeğe başladım. Kore'deki o gece gözlerimin önünde canlandı...

■

İleri hatlardaki siperlerimizde idik. Kafileler halinde askerler, kadınlar, çocuklar, zırhlı vasıtalar yanımızdan cephe gerisine akıyordu. Bölük kumandanı olan Leland'a :

— Ne yapacağız Yüzbaşım ?... diye sordum.

— Burada tutunmağa çalışacağız... dedi.

Başımı eğdim. Hem âmirim, hem de ağabeyim idi. Tam o sırada nefes nefese Teğmen Hall ağabeyimin yanına geldi :

— Yüzbaşım, dedi, bu mevzii terketmeliyiz Yüzbaşım.

Sesi titriyordu :

— Öldürecekler bizi...

Ağabeyim onu omuzlarından tutarak sarstı :

— Suş Hall. Yarın istediğimiz kadar takviye gelecek.

— Allah belâsını versin takviyenin. Nasıl gönderecekler istediğimiz kadar takviyeyi ? Öbürküler geri çekilsin diye bizi burada feda edecekler.

İlerimizdeki sırtlarda bir makineli tüfek ateşe başlamıştı. Hall tekrar bağırdı :

— İşte geldiler... geldiler... Hepimiz öleceğiz.

Ağabeyim ona bir tokat attıktan sonra hiddetle bağırdı :

— Vazifenin başına dön Hall.

İşte ne oldu ise o esnada oldu. Hall'in elinde bir tabanca gördüm. Bilmiyorum, belki bütün bu müddet içinde tabanca elinde idi. Namludan çıkan dumanlar arasında Hall'in yüzünü farkettim. Ağabeyim sırtüstü yuvarlandı. Deli gibi siperdeki bölmemden fırladım. Hall belki beni o zaman farketti. Yalnız olmadıklarını o zaman anladı. Sağıma bir mermi düştü...

■

Yüzbaşı Leland Smith ateş altında paniğe düşüp öldükten sonra Teğmen Alvin Hall'in nasıl kumandayı ele aldığının, bu hengâmeden kurtulan altı kişiyi emniyete ulaştırarak nasıl gümüş madalya kazandığının hikâyesini Japonya'da hastanede yatarken dinledim. Hastaneden çıktığım zaman Alvin Hall'in nereli olduğunu öğrenmiştim. Bu, Florida sahillerinde küçük bir şehirdi.

■

Bir turist gibi bu şehre gittim. Meyhanelere girip çıkıyor, önüme gelenden Hall hakkında bilgi soruyordum. Tabiî, Kore kahramanını tanımıyan yoktu. Balıkçılık yapıyordu. Fakat harb onu değiştirmiş, geçimsiz bir adam olmuştu. Kimse yanında bir seferden fazla kalmadığı için balığa ekseriya yalnız çıkıyor ve günlerce dönmediği oluyordu. Kendisi ile ahbaplık ettiğim yaşlı bir adam :

— Eğer uykusuzluğu göze alırsan onunla çalışabilirsin... dedi.

Adımı bile değiştirmeğe lüzum görmeden Hall'in yanına girdim. John Smith adı kimsenin dikkatini çekmezdi. Beni gördüğü zaman ise bir harb gecesi idi.

■

Başımı çevirdim. Hall uyumuş olmalıydı. Karanlıkta yüzünü göremiyor fakat derin derin soluduğunu duyuyordum.

— Teğmenim, diye fısıldadım. Kore'yi hatırlıyor musun Teğmenim ? Siperdeki o geceyi hatırlıyor musun ?

Solukları değişti. Âdeta durdu. Sonra tekrar başladı. Belki hâlâ uyuyordu. Bilmiyorum. Tekrar fısıldadım :

— Hatırlıyor musun ? Yüzbaşı Smith seni kollarından tutmuş sarsıyor, sen de «Öbürküler geri çekilsin diye bizi burada feda edecekler» diyordun. «Hepimiz öleceğiz» diyordun.

Solukları tekrar değişti. Sık sık nefes almağa başladı. Fakat kımıldamadı. Devam ettim :

— Yüzbaşının yanındaki bölmede birisi vardı. Fakat sen Leland'ı öldürünceye kadar onun farkına varmadın. Onu görmedin bile.

Bekledim. Nefes alışları kesildi. Şimdi nerede ise başının üstündeki tüfeği kavrıyacak diye düşündüm. Yapmadı. Tekrar nefes almağa başladı. Fakat o gece siperde olduğu gibi boğuluyor, hıçkırıyor, tıkanıyor, amma kımıldamıyordu. Dayanamıyarak yataktan fırladım ve bir anda ışığı yakıverdim :

— Haydi, kımılda kaatil, diye bağırdım. Ben Leland Smith'in kardeşiyim.

Kımıldandı Gözleri hâlâ kapalı idi. Fakat yanaklarından yaşlar sızıyordu. Ağzı da kapalı idi. Boğazından devamlı, sert hırıltılar geliyordu. Üstüne eğilerek o gece ağabeyimin yaptığı gibi suratına bütün kuvvetimle bir tokat indirdim.

Gözlerini açarak yatağında doğruldu. Beni üstüne eğilmiş görünce iki eli ile yüzünü kapıyarak başını çevirdi. Kendi kendine söylenir gibi :

— Birşeyim yok, dedi. Uyu sen.

— Ben bütün gece uyumadım.

O zaman kalktı. Yanımdan geçerek dışarı çıkmak istedi. Hırsla kolundan tuttum :

— Beni duymadın mı ? dedim. Duymadın mı beni ?

— Neyini duyacağım senin ?

Duymamıştı.

— Bu rüyayı... her zaman... görür müsün ?... diye sordum.

Kolunu çekti :

— Sana ne bundan ?

Güverteye çıktı. Döndü :

— Sahile varınca çık git, dedi. Anlıyor musun ?

■

Küçük güvertede bir aşağı, bir yukarı dolaşmağa başladı. Adımları tahtalarda muntazam sesler çıkarıyordu. Sigarası bitmeden bir yenisini yakıyordu. Balıkçıların neden onunla bir seferden fazla kalmadıklarını; neden ömrünün rahat, sakin bir uyku bekliyerek bu teknede yalnız geçtiğini düşündüm.

Işığı söndürerek yatağa oturdum. Ondan bu intikamı alan belki Tanrı, belki Leland'ın kendisi, belki de vicdanı idi. Bilmiyorum. Fakat artık benim için yapacak hiç birşey yoktu...

Türklere karşı harbeden İtilâf Kuvvetleri Başkumandanı

GENERAL HAMİLTON'UN ÇANAKKALE HÂTIRALARI...

ÇEVİREN:
ADNAN ERİM

Düşman Can Çekişiyor

"FRANSIZ, Harbiye Vekâletinden gönderilen bir telgrafa göre Gelibolu'daki Fransız kuvvetlerinden bir tümenin Selânik'e hareket ettirilmesi ve bu tümene iki grup 75 mm. top, bir grup dağ topu, bir batarya sahra topu ve bir batarya da 120 mm. ağır top ilâve edilmesi bildiriliyor. Bu emre uyarak icabeden hazırlıkları yapmak, mütebaki kuvvetlerimle bulunduğum cepheyi müdafaa için lâzımgelen tertibatı almak üzere teşkilâtlanmıya başlıyorum...»

Acayip bir iş daha! Bundan evvel, bizim Harbiye Dairesince Fransız kuvvetlerinden yalnız bir tugayın çekilmesi istenmiyor muydu?!... Şimdi, bu tugay bir tümene çıktı!... Ayrıca, içine bir sürü de topçu birliği ilâve edildi...

Kitchener'e bir telgraf çekerek bir Fransız tümeninin cepheden çekilmesi halinde Helles'te pek ciddî ve tehlikeli vaziyetlerin doğabileceğini, böylece Çanakkale harekâtının ânide aleyhimize neticelenebileceğini izah ettim.

Akşam karanlık bastıktan sonra da 10 uncu tümenin tahliye hareketi devam etti. Türkler tarafından hiçbir müdahale olmuyor. Piyadenin tamamı çekilmiş vaziyette. Sadece toplar kaldı. Bunlar da nakledilince kimsenin burnu kanamadan bir tümeni Suvla'dan çekmiş olacağız...

1 ekim 1915: Braithwaite, Kitchener'den gelmiş olan şu telgrafı getirdi:

«General Bailloud'un raporuna göre Fransız cephesi bir tek tümenin muhafazasında kalıyor. Bunu mümkün görüyor musunuz?... Şayet mümkünse, 53 üncü Tümeni de elden çıkarabilecek misiniz?...»

Telgrafa derhal şu cevabı yolladım:

«Helles'te vaziyet ciddîdir. 20 ağustos günü 29 uncu tümeni Suvla'ya naklettiğim zaman Helles cephesinde pek zayıf bir kuvvet bırakmıştım. O tarihten bugüne kadar, orada bulunan İngiliz birliklerinin ateş kudreti 15.300 tüfekten 13.300 tüfeğe inmiştir. Şimdi de, aynı cephede en çok güvenmekte olduğum bir Fransız mürettep tümenini ve ona ilâveten 44 adet topu kaybediyorum. Bu suretle Helles, müstemleke askerlerinden mürekkep bir tek tümenle 13.300 yorgun İngiliz askerinin müdafaasına terkedilmiş oluyor. Bu, pek tehlikeli bir fedakârlıktır. Onun için ben bugün 29 uncu Tümen'in bir tugayını Suvla'dan çekip onunla 8 inci Ordu'yu takviye edeceğim. Bu durumda 53 üncü tümeni elden çıkarmam mümkün değildir. General Bailloud, evvelden mezkûr cepheyi iki tümenle bile zor müdafaa ederken, şimdi kendisinin Selânik'e gitme emri çıkınca aynı cephenin bir tümenle müdafaa edilebileceğini beyan etmesi, her türlü tevilden uzaktır. Eğer kendisinin bu mevzuda hakiki mütalâasını öğrenmek istiyorsanız, General Brulard'ı Selânik'e gönderiniz, onun yerine Bailloud'u yine Helles'te bırakınız. İşte o zaman size Helles'in tek tümenle müdafaa edilip edilmiyeceğini samimî olarak itiraf etmek mecburiyetinde kalacaktır...»

Saat 11.30 da Gelibolu sahiline geçerek 29 uncu Tümen'in 87 nci Tugayını teftiş ettim. Sonra bir taburun geçit resminde hazır bulundum. Zavallı tabur, topu topu 220 kişi kalmıştı! ...

Daha sonra Wales kıtalarını gözden geçirdim. Bütün asker yorgun ve bitkin bir haldeydi. Bunlara güya on gün istirahat vermiştik. Biraz dinlenip kendilerine geleceklerdi. İlk defa olarak sözümde duramadım. Verdiğim istirahati geri almıya mecbur kaldım. Ben onların yerinde olsaydım bana karşı fena halde hiddetlenirdim!...

İstihkâm birliklerini, seyyar hastane teşekküllerini de teftiş ettikten sonra geri döndüm.

Mısır'daki Maxwell'den uzun ve gayet nazik bir mektup gelmiş buldum. Ben de ona aynı nezaketle şu cevabı gönderdim:

«Her ikimiz de aynı güçlüklerle karşı karşıya bulunuyoruz. Şayet Mısır tehlikeye düşerse bizim fazla dayanabileğimiz şüphelidir. Keza, biz mağlûp olursak, o zaman da Mısır'da sizin vaziyetiniz sarsılacaktır. Halihazırda durumum iyi değildir. Bugüne kadar zaten pek fazla zayiat vermiş bulunuyorum. Şimdi de iki tümeni Garp Cephesine göndermek mecburiyetinde kalıyorum. Vaziyeti siz tahmin edersiniz... Herşeyi olduğu gibi Londra'ya bildirdim. Karar vermek onların vazifesidir!...

2 ekim 1915: Selânik'e gönderilecek olan 10 uncu Tümeni yeniden tertip etmek, harekete hazırlamak gayreti, bütün enerjimi bitiriyor... Birliği baştan aşağıya kadar tekrardan teçhiz etmiye uğraşıyorum! Kendi birliklerim için elzem olan tekmil malzemeyi bu uğurda sarfettim! Fakat zararı yok! Yunanlılara karşı bırakacağımız ilk tesirin müsbet olması lâzım!...

3 ekim 1915: Dün hava, ağustostaymışız gibi dehşetli surette sıcaktı.

Saat 12.15 te, General Bailloud, Brulard ve Girodon Mondros'tan İmroz'a geldiler. Harekât hakkında son defa benimle görüşmek istediler. Kısa bir konuşma yaptık. Bu arada, Bailloud, pek açık ve samimî konuştu. İtilâf Dev'etlerinin, Çanakkale'yi geçebilmek için kâfi derecede yüreğe ve görüşe sahip olmadığını söyledi. Buna mukabil, Selânik plânını uygun buldu.

4 ekim 1915: Kitchener'den bir telgraf geldi. Bundan sonra gelecek telgrafın şifresinin bizzat kendim tarafından çözülmesi bildiriliyor.

Arkadaşlar bu habere heyecanlandılar. Acaba, gizli kalması istenen yeni bir harekât mı teklif edilecek diye düşündüler. Ben onlar gibi gelin-güvey olmadım. Yine Garp Cephesi hakkında yeni bir teklif bekledim.

Lâkin benim de umduğum gibi çıkmadı. Akşama doğru ikinci telgraf gelince şifreyi yalnız başıma çözdüm. Şunları okudum: «Gelibolu'dan bir sürü gayri resmî raporlar hergün Harbiye Dairesine yağmaktadır. Bunların hepsi, Genel Karargâh Kurmay Heyeti'nin hattı hareketini tenkid ile bu heyet mensuplarının kıtalarla pek az temasta bulunmalarından şikâyet ediyor. Harbiye Dairesi de, sözü geçen kurmay heyetinin başarılı bir plân takibettiğinden şüphe etmektedir. Onun için Kurmayımızda yeni bir tâyini belki lüzumlu görürsünüz. Eğer bu fikirde iseniz, Kurmay Başkanı Braithwaite'in yerine buradan Kiggell'i gönderelim. Şayet böyle bir değişikliğe taraftar değilseniz, bize mütemadiyen akmakta olan bu şikâyet mektuplarının hakikati aksettirmediğine emin olmak isteriz!...»

Epey dedikoducu dostlarımız olduğu anlaşılıyor. Mamafih Kitchener'e müteşekkirim. Kurmay heyetinde değişiklik yapılmasını kendi teklif etti. Bir müddet evvel de Braithwaite'in terfian tâyininden bahsetmişti. Fakat, ilk günlerimizin en tehlikeli anlarında bir kaya gibi yanımdan hiç ayrılmıyan adamı geri göndermiye niyetim yok!...

Fransız birliği de tahliyesini tamamladı. Son kıtalar Gelibolu topraklarını terkederken Türk uçakları Senegalli askerlerin siperleri üzerine beyannameler attılar. Bu beyannameler, Senegalli siyahlara, Avrupalı beyaz askerlerin onları yapa yalnız bırakıp memleketlerine kaçtıklarını bildiriyor. Demek ki, Türkler bizim tahliye harekâtımızdan haberdar bulunuyor. Öyleyse niçin taarruza geçmiyorlar veya topçu ateşi açmıyorlar. Eskiden sahilde kimse göz açamazdı. Şimdi, bütün sahil boyunca bir tek mermi düşmüyor!...

5 ekim 1915: Kitchener'den bir telgraf daha geldi. Şöyle diyor:

«Çanakkale Komitesi, sizin Gelibolu'da tamamen müdafaaya çekilmiş olduğunuza kanaat getirmiş bulunuyor. Ben de hasta ve yaralılarınızın yerini dolduracak takviye birlikleri gönderemediğim için, tekrardan taarruzî bir harekâta başlıyabileceğinizi tahmin etmiyorum...»

Madem ki benim taarruza geçecek durumda olmadığımı biliyor, ne diye bana Çanakkale Komitesi'nin kanaatini bildirmek zahmetine katlanıyor?!...

Iki aydan beri muattal bir vaziyette durmaktayız. İstediklerimizin hiçbiri verilmiyor. Ne takviye geliyor, ne cephane! Bu bir muharebe değil, bir rezalet!... Çanakkale'yi sanatoryom mu zannediyorlar! Son altı hafta zarfında hastalanan eratın yeri doldurulmuş olsaydı böyle elimiz kolumuz bağlı kalmıyacaktık. Mamafih, ben de kim oluyorum da koskoca bir imparatorluğun işleri hakkında hüküm vermiye kalkıyorum!...

Halledilmesi lâzımgelen belki yüzlerce mesele var. Bunları ben nereden bilirim! Karşılaşılan güçlükleri nasıl tahmin ederim!...

Herkesin vazifesini hakkıyla yapmış olduğuna eminim. Bütün bu şahıslara ayrı ayrı müteşekkirim.

Gelecek Hafta:
Hamilton, Çanakkale'yi terkediyor.

SON VAZİFE — Anafartalar ve Arıburnu muharebelerinde kendisini mağlûp eden kahraman düşmanı Atatürk'ün cenazesine katılmak üzere Ankaraya gelen Avustralya ve Yeni Zelanda birliklerinin kumandanı General Birdwood, sakatlığı dolayısiyle korteje katılamamış, fakat cenaze geçerken büyük ölüyü ayakta nemli gözlerle selâmlamıştır.

BİR MEDENİYET ÖRNEĞİ — Çanakkale'de batırdığımız «Saphire» isimli denizaltı sulara gömülürken, geminin mühendisi Bonnet denize düşmüştü. Bir subayımız onu kurtarmak için derhal suya atladı; ancak cesedini çıkarabildi. Yukarıda, Bonnet'nin, esir arkadaşları ve bir papazın huzuriyle yapılan cenaze merasimi görülüyor.

ÖKUYUCU MEKTUPLARI

Gemlikten Erdoğan Gençay yazıyor:
«17 yaşımdayım. İlkokulda beşe geçtim. Sonra gitmedim. Devlet Tiyatrosuna girmeği çok arzu ediyorum. Tahsil muhakkak lâzım mı?»

Hangi sahada olursa olsun tahsil lâzımdır. İnsanın tuttuğu meslekte ilerliyebilmesi için bu şarttır.

■

Adanadan Rekin Erdem yazıyor:
«Devlet büyükleri başka memleketleri ziyaret ettikleri sırada hangi dille konuşurlar? Ziyaret edilen memleketin diliyle mi? Rekin isminin mânası nedir?»

Ziyaret edilen her memleketin diliyle konuşmağa imkân yoktur. Çünkü Devlet büyükleri içerisinde kendi dillerinden başka bir dille konuşmasını bilmiyen çoktur. Ekseriya fransızca, ingilizce ve almanca konuşurlar. Yanlarındaki heyet arasında bu dilleri bilen muhakkak bulunur. Misafir bir konuşma yaparsa bu tercüme edilir. Her ismin mânasını aramak doğru değildir. Çünkü söylenişi güzel ve dile tatlı geldiği için anne ve babalar - nadir olsun diye - isim tasni ediyorlar. Sizin isminiz de böyle.

■

Kıbrıstan M. N. Aytaçoğlu yazıyor:
«Bazı insanlardaki fevkaladelikler yaradılışın, terbiyenin veya ırkın tesiriyle mi olur?»

Bunların üçünün de tesiri vardır. Şahsınızda ve oğlunuzda bulunduğunu bildirdiğiniz meziyetler ırk ve kan yoluyle gelmektedir.

■

Zonguldaktan Hayat okuyucusu yazıyor:
«7. 6. 958 de saat 22 de şarkıları takdim eden spikerin ismini merak ediyoruz. Lütfen bildirin?»

Hangi radyo merkezinin spikeri olduğunu yazmamışsınız. Esasen bunu bir mektupla radyo evine sorarsanız herhalde daha iyi cevap alabilirsiniz.

İzmitten Bay Bahri Çağlar'a:
Kâzım Karabekir Paşa, Gazi Samsuna çıktığı zaman 15. Kolordu Komutanı idi. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Paşa olmuştu. Atatürkün gençliğe hitabesi ortaokul ve liselerde tablo halinde bulunuyor.

■

Ankaradan Bay T. A. ya:
Yazdığınız hikâyelerden bir kaçını gönderiniz, tetkik edelim; fikrimizi bildiririz. Kıymet, hikâyenin derecesi ile ölçülür. Mecmua ve gazetelere gönderilen yazıların basılsın, basılmasın iade edilmediğini de hatırlatırız.

■

İzmir'den Bay Hasan Yavuza:
Dünyanın en büyük şehri, nüfus itibariyle New-Yorktur. Daha sonra Londra, Tokyo, Şanghay gelir. New Yorkta 12 milyon kadar insan yaşamaktadır. Londranın bugünkü nüfusu sekiz buçuk milyonu bulmaktadır.

■

Tarsustan Bay İbrahim Arıkana:
Mide ekşimesi için bir dahiliyeciye gidiniz. Ayak terlemesi biraz da bünye meselesidir. Gözlerinizi de muayene ettiriniz.

■

Kırıkkaleden Bay Mehmet Akgüne:
Urfa şehri Miladdan önce kurulmuştur. Eski ismi Edes yahut Edessa'dır. Yavuz Sultan Selim zamanında Türk ülkesine katılmıştır. Bir üniversitesi olduğunu bilmiyoruz ama geniş öğretim yapan medreseleri vardı. Birkaç defa istilâya uğramış, yıkılmış ve yeniden imar edilmiştir.

■

İstanbul'dan Zeynelabidin Aktana:
Dünya üzerindeki beş kıtanın isimlerinin A harfiyle başlaması bir tesadüf eseridir. İsimler ayrı ayrı tarihlerde, ayrı bölgelerde konulmuştur. Esasen her lisanda bu keyfiyet aynı değildir.

■

Okuyucularımızdan B. S. Kaya'ya:
Eyyamıbuhur yazın sıcak günleridir. Denize girenlere değil yüzleri nemli veya terli olan beyaz tenlilere ekseriya çil basar. Meşhur Türk ressamlarından birkaçının adını veriyoruz: Hamdi Bey, Sami Bey, Şevket Dağ, Halil Paşa, Çallı İbrahim, Feyhaman.

İzmirden Bay Mustafa Çelik'e:
Asyada Fransız Çin-Hindistanı vardır. Asya kıtasının doğusunda ve Çin denizinde bulunan irili ufaklı yedi bin kadar adaya Filipin denilir.

■

Kayseriden M. Emiroğluna:
1 — Ev yapıları zamanla tekâmül etmiştir. Birdenbire planlı ve camlı ev yapılmamıştır. 2 — Dünyanın en yüksek binası New-York şehrindedir. 383 metre yüksekliğindedir. 3 — Türkiyedeki en kalabalık aile hakkında malûmatımız yok.

■

İstanbuldan B. Yurdakul Kayacana:
Doktorumuz diyor ki: Boyun ve kasıktaki bezeler zafiyetten, tehlikeli bazı hastalıklara kadar muhtelif sebeplerden olur. Bir hekimin görmesi gerekir. Deniz ve tatlısu balıkçılığına ait bir eser basıldığını bilmiyoruz.

■

Finikeden Bay Süleyman Bacak'a:
İlk sevgi toy ve tecrübesiz gençler üzerinde büyük tesir bırakır. Bu yüzden kolay unutulamaz.

■

Kıbrıstan Bay İskendere:
Prensip icabı mektupiaşmalara tavassut etmediğimizi ve bunun sebeplerini bildirmiştik. Bu yüzden size cevap vermedik. Tanrıdan sizi muhafaza etmesini, selâmete ulaşmanızı dileriz.

İKİ ASKER — *Okuyucularımızdan Yıldız Yıldırım'ın gönderdiği yukarıdaki fotoğrafta küçük Mehmet Sayın, asker elbisesi giymiş Atatürk heykelinin önünde tıpkı onun gibi mert ve vakur durmaya çalışıyor.*

Samsundan Kaya Kocaere:
Doktorumuz diyor ki: Neşvünema çağında olduğunuz için yaş, boy ve kilo arasındaki nisbetsizliğinin fazla bir ehemmiyeti yoktur. İntizamlı bir şekilde jimnastik yapınız ve hamur işi gibi yüksek miktarda karbon hidrat ihtiva eden besleyici gıdalar almayınız.

Firmamız vasıtası ile % (yüzde) 10 - 30 tenzilâtla aşağıdaki maddeleri satın alabilirsiniz:
Radyo, televizyon, ses alma makinesi, gramofon, her türlü elektrik aletleri, çamaşır makinesi, gazocağı, elektrik süpürgesi v.s.
Fotoğraf makinesi, musikî aletleri, saat, dolma kalem, yazı ve hesap makineleri ve diğer çeşitli teknik aletler.

Yugo-Techna-Export

München 15, Goethestr. 3/1, Tel. 59 44 53

Lütfen firmamıza uğrayınız. Her türlü kolaylığı firmamız yoluyla temin edebilirsiniz.

Yıldızınız diyor ki...

(5 EYLÜLDEN 11 EYLÜLE KADAR:) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Günler daha sakin geçmeye başladı. Hiç hayatınızın hareketlenmek üzere olduğunu hatırlatırız. Ciddî bir mesele karşısında kalırsanız düşünmek için zaman kazanmaya çalışın. Sıhhî durumunuz bozulabilir.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Teşebbüslerinizde daha isabetli olmanız lâzım. İş hakkındaki görüşleriniz tam randımanlı olamıyor. Daha fazla çalışmalısınız. Hafta başında bazı sürprizler olabilir. Şahsî bir işiniz neredeyse hallolmak üzere.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Bazı hususlarda size mâni olmak istiyenler var. Kendi düşünceleriniz en iyisidir. Bu bakımdan kimsenin tesiri altında kalmamalısınız. Mesleki durumunuz normal. Hafta sonunda şansınızı pek denemeyiniz.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Beklediğiniz haberi almak üzere bulunuyorsunuz. Kısa zaman sonra daha ferah günlere gireceksiniz. Maddî ve mânevî bakımdan normale gidiyorsunuz. Bu arada kendinizi ihmal etmeyin. Sıhhatiniz kontrol istiyor.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Bir arkadaşınız sizden yardım bekliyor. Hislerinizi gemlemesini bilmelisiniz. Bu arada alacağınız iyi bir teklif size yeni ufuklar açabilir. Hafta sonunda bir toplantıda eğlenebilirsiniz. Sıhhatiniz iyi sayılır.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Düşündüğünüz mesele henüz önemli değil. Bundan sonraki hareket tarzınızla alâkalı olarak bazı gelişmeler bekliyebilirsiniz. Şahsî işlerinizin yanında çalışmaya da önem vermeniz lâzım. Sıhhatiniz normal.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Bazı bakımlardan şanslı sayılabilirsiniz. Herşeye rağmen kendi şansınıza güvenmemek en iyisidir. Maddî bakımdan daha iyi günlere girmek istiyorsanız daha çok çalışmanız icabeder. Sıhhatiniz normaldir.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Herkese göre çalışmanın şekil ve miktarı değişebilir. Siz kendi görüşünüze göre hareket edebilirsiniz. Çalışmalarınızın randımanı yüz güldürücüdür. Bir seyahat yapmanız muhtemeldir. İyi günler yaklaşıyor.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Pek yakında şansınız artacak. Bundan faydalanmaya çalışın. Kabiliyetinizi gösterecek şekilde çalışmalısınız. Hakkınızda söylenenlere aldırmayınız. Geçici hâdiseler çabuk unutulur. Sıhhatinize iyi bakınız.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Kendinizi bazı bakımlardan başkalarından üstün görmelisiniz. Zira kabiliyetleriniz birçok işleri kolayca başarmanızı temin ediyor. Sıhhî durumunuz biraz ihmal edilmiş, fakat bugün için korkulacak birşey yok.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Canınızın sıkılması için ortada bir sebep olması lâzımdır. Böyle bir şey olmadığına göre sıkılmanıza da hiç lüzum yok. Hiç hayatınızın durgunluğunu izale için çareler arayınız. Toplu bir paraya kavuşabilirsiniz.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Telâşlanmışa benziyorsunuz. Kendinize bir çeki düzen verin. Herşeyi kolayca halledebilirsiniz. Hiç hayatınız hiç normal görülmüyor. Buna karşılık sıhatiniz düzgün sayılabilir. Bir tanıdığınız sizi düşünüyor.

Nahoş kokulara elveda!..

ODO·RO·NO

GÜNÜN HER SAATİ
CAZİBENİZİN KORUYUCUSUDUR

ODO-RO-NO koltuk altı terlemesine tamamen mani olur... zarif roplarınıza sinen nahoş ter kokusunu bertaraf eder... ODO-RO-NO kadın, erkek, ailenizin bütün fertleri için ideal ter ve koku gidericidir.

FAAL od - 1

ODO·RO·NO

günlük itiyatlarınızdan olmalıdır

YENİ BİR YILDIZ

Celina

M.M.'ler, B.B.'ler devrinin sinema dünyasında bir de C.C. ortaya çıktı. Henüz bir yıllık bir sinema mâzisi olan bu sevimli yıldız namzedi, görünüşe bakılırsa kısa zamanda şöhrete kavuşacağa benzemektedir.

İkinci Dünya Harbinden önce, sinema dünyasında meşhur bir D.D. (Danielle Darrieux), meşhur bir S. S. (Simone Simon), G. G. (Greer Garson) vardı. Zamanla o isimler unutulurken dünya M. M. (Marilyn Monroe) diye bir âfet tanıdı. Şimdi de bir C. C. den bahsediliyor. B. B. denildiği zaman Brigitte Bardot'yu hatırlıyamıyacak olan hemen hemen yok gibi. Fakat C. C. nin de aynı şekilde dillerde dolaşabilmesi için daha birkaç sene sabretmesi, bu arada gayretli bir çalışma göstermesi lâzım. Fransız sinemasının C. C. si Celina Cely on sekiz yaşında bir aktris namzedi. İlk defa İtalya'da sinemaya atılmak fırsatını bulmuş. Daha mektep sıralarında iken beyaz perdeye karşı şiddetli bir ilgi duymıya başlıyan Celina dram kurslarına devam ettikten sonra figüranlıkla işe başlamış. «Kadınlar Kulübü» ve «Pardesülü Adam» filimlerindeki rolleri pek kısa... Derken, 1957 Cannes film festivalinde İtalyan fotoğrafçılarının gösterdikleri ilgi Celina'nın Roma stüdyolarında Magali Noel'le birlikte «Hayatımın Adamı» (L'Homme de Ma Vie) filmini çevirmesini sağlamış. Sevimli aktris namzedi bugünlerde Tahiti'ye giderek «Houla Houla» adlı yeni bir Fransız filminde oynıyacak. Prodüktörler, Roma'da yerleşen Celina Cely'nin istikbalinden ümitvar görünüyorlar. Aktrise Paramount şirketi de oldukça müsait bir teklif yapmış.

ÇOK GENÇ — Celina Cely henüz 18 yaşında. Beyaz perde hayatının da bir yıllık bir mazisi var. Kısa bir figüranlık devresinden sonra çevirdiği «Hayatımın Adamı» filmiyle temayüz etmiş.

Cely

ÜMİT VEREN YILDIZ NAMZEDİ — Prodüktörler Celina Cely'nin çok çabuk meşhur olacağına inanıyorlar. Bir Hollywood kumpanyası genç yıldız namzedine teklifte bulunmuş. Lâkin Celina, halinden memnun olduğunu fakat, üzerinde biraz düşüneceğini söylüyor.

ARKADAŞLIK MI? İŞ KONUŞMASI MI? YOKSA... AŞK MI?

«Raf iyi bir arkadaş...» Bu klâsikleşmiş sözleri son defa Brigitte Bardot söylüyor. Sık sık gece kulüplerinde kendisine partönerlik yapan Raf Vallone ile olan münasebetlerinin basit bir arkadaşlıktan ibaret olduğunu iddia ediyor. Aynı zamanda, yakında Vallone rejisörlüğe atılacak ve ilk filminde baş rolü Brigitte Bardot'ya verecekmiş. İkisi arasındaki münasebetlerin sadece iş konuşması olabileceğini söyleyenler de var. Fakat, Paris'li foto muhabirleri pek ihtiyatlı. Genç çiftin peşinden ayrılmıyor, her fırsatta kameralarını çalıştırıyorlar. İşte Bataille lokantasında bir fotoğrafçı Raf Vallone ve B. B. yi baş başa yakalamış. Vallone ise durumdan memnun olmamışa benziyor.

GİZLİ RANDEVU

Dawn Adams, Belinda Lee... derken, sıra Marisa Allasio'ya geldi. İtalyan sinemasının genç ve popüler yıldızı Marisa'nın da bugünlerde bir İtalyan kontu ile sevişiği, hattâ gizlice nişanlandığı söyleniyor. Kont Pier Francesco Calvi Di Bergolo, sabık İtalya Kıralı Umberto'nun akrabası. Marisa ve asîl sevgilisi herkesten kaçıyorlar. Fakat, her nasılsa, bir fotoğrafçı artistle Kontun, sabık kıralın villâsındaki muazzam bahçede havuz sefası yapacaklarını öğrenmiş. Marisa ve Kont gayet lüks bir otomobille villâya geldiklerinde foto muhabiriyle karşılaşınca kaçacak delik aramıya başlamışlar. Ama, olan olmuş, filim yıldızı ile asılzadenin gizli buluşmaları bu açıkgöz foto muhabirinin objektifinde tesbit edilerek bir İtalyan mecmuasında neşredilmiş bulunuyor.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Özen +

Türkçe olan ve daha çok kızlarımıza konulan bu isim itina, ihtimam karşılığıdır. Soyadı olarak da kullanılmaktadır.

Harika +

Arapça olan bu ismin Türkçe karşılığı «tansık» dır. İnsanda hayranlık uyandıran «fevkalâde şey» demektir. Kadın ismi olarak kullanılır.

Lâmia, Leman +

Kadınlarda kullanılan bu isimler Arapçadır. «Parlak», «Parıldıyan» anlamına gelmektedir.

Çetin

Türk isimlerinden olup sert, metin, sağlam anlamlarına gelir.

Zergûn +

Farsçada zer = altın, gûn = renk demektir. Bu iki kelimenin birleştirilmesinden meydana gelen bu kadın ismi «Altın renkli, altın renginde» anlamına gelir. Zergün şeklinde söylenişi yanlıştır.

Melike +

Bir kadın ismi olan bu kelime Arapçada «Kadın hükümdar» demektir. Mecazi mânada sevilen kadın için de «gönüle hükmeden» karşılığı olarak kullanılır. İsim, Cenap Şehabeddin'in «Donjuan» adlı şiirinde de geçmektedir :

«Olmadı bir melikeye bende,
Mülk-i nisvanda ruh-u derbederim;
Şimdi ben Kayserin serirnde
Kimsesizlikten ağlıyan neferim.»

Seyda +

Farsçada «Çılgın» anlamında bir sıfat olan bu kelime mecazi mânada «Aşka yakalanmış» demektir. Erkek isimleri arasında bulunan kelimeye şu beyitte de rastlıyoruz :

«Şebi yeldâyı müneccimle muvakkit ne bilir,
Aşkı seydâya sor kim geceler kaç saat ?»

Bercis +

Kızlarımızda isim olarak kullanılan bu kelime Farsçada, gezegenlerden Jüpiter'in adıdır. Güneşe beşinci derecede yakın ve dokuz uydusu bulunan bu yıldızın Arapça adı Müşteri, öz Türkçede karşılığı Erendiz'dir.

Aylâ +

Yeni neslin kızlarında çok kullanılan ve çok beğenilen bu ismin «Aylamak, Aylanmak» masdarlarından alınmış bir kelime olması pek muhtemeldir. Dönen, devreden anlamına gelir. Bazı yıldızların çevresinde görülen hâleye de ayla denir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Hırsızlık Hastalığı : Kleptomani

Hırsızları cezalandıran hâkimler ve onları uslandırmaya çalışan da hapishaneler ve ıslahhanelerdir. Birer ruh hastası oldukları için çalan kleptomanları ise cezalandırmak yoluna gitmek fayda sağlamaz. Onları tedavi etmeye çalışmak lâzımdır. Bunu da akıl hastaneleri ve akıl hekimleri yapar.

Dr. RECEP DOKSAT

HIRSIZLIK, fazla yorulmadan kolayca kazanabilmek için, düşünüp tasarlıyarak birşey çalan aklı başında, fakat ahlâken geri insanların irtikâp ettikleri bir suçtur. Dünyanın her yerinde böyle bir suç cezalandırılır. Buna rağmen hırsızlıktan vazgeçmiyen, hırsızlığı meslek (!) edinen sabıkalılar maalesef az değildir. Hırsızlığın alelâde şekli olan ufak tefek şeyler çalmak, öte beri aşırmak, ekseriya müptedilerin işidir. Asıl hırsız, plânlı, soğukkanlı hareket eden, zahmetsiz kazanabilmek için her imkândan faydalanan kimsedir. Bu bakımdan rüşvet alan da bir nevi hırsız sayılabilir.

Her hırsızlığın, hastaların, ahlâken geri kalmış ruh muvazenesizlerinin marifeti olduğu iddia edilemez. Fakat ufak tefek şeyler aşıran, ihtiyacı ve kastı olmadığı halde çalmadan duramıyan bazı ruh hastaları vardır ki bunlara kleptoman adı verilir.

Kleptomaniyi, gerçek hırsızlıktan ayırmak lâzımdır. Bir kleptomanın yaptığı hırsızlığın başlıca vasıfları şunlardır : a) Kleptomanlar, menfaat ve kazanç düşünmeden çaldıkları için, çaldıkları ekseriya ufak tefek şeylerdir. b) Kleptomanlar, çaldığı şey kıymetli dahi olmasa, zarar verdikleri kimseye bunu münasip şekilde ödemek veya iade etmek için türlü tedbirlere baş vurur, yaptıklarını telâfi etmeye çalışırlar. c) Kleptomanların hırsızlıkları tertipli, tasavvurlu, evvelce plânlanmış değildir. İçlerinden gelen menedilmez bir arzuya uyarak çaldıkları için, fiillerinde ânilik vardır. Birtakım tasavvurlar, tertiplerle kıymetli şeyler aşıran, maharetle gizliyen ve bunlardan menfaat kasdeden kimse asla kleptoman değildir, bunlar düpedüz halis hırsızdır.

Kleptoman niçin çalar ? Bu zavallılar, ruh sahalarını çığ gibi ezerek, kuvvetli bir hırsızlık yapma ıstırarına uğrayan kimselerdir. Ne ahlâki kontrol, ne terbiye freni, ne de aklın müdahalesi, ruh sahasına düşen bu ağır çığa mukavemet edebilir. Kleptoman bu ıstırabın o anlık esiri olup mutlaka çalar.

Istırar, mecbur olmadığı halde, yapmak istemediği bir şeyi aklına, fikrine, irade ve terbiyesine rağmen yapmıya mecbur olmak demektir. Çalma ıstırarına yakalanan bir kleptoman, büyük bir sıkıntı, dayanılmaz bir darlıkla bunalır. Tahammül edemez. Mutlaka hırsızlık yapacak, çalacaktır. Ancak çaldıktan sonradır ki, ruhundaki sıkıntı kalkar, derin bir ferahlık duyar, inşirah hisseder. Fakat çalarken veya çaldıktan sonra kavuşulan bu huzuru nedametler, utanmalar takibeder.

Halbuki, gerçek hırsız, fiilinden dolayı nedamet getirmez. O, yine çalacaktır. Vakıa, kleptoman da nedametine rağmen yine çalmaya devam edecektir amma, kleptomanide iradeyi felceden bir ıstırarın esiri oluş halinin tekerrürü mevzuubahistir.

Tahsilli, kültürlü, iyi ailelere mensup, yüksek mevkilere ulaşmış kleptomanlar vardır. Hattâ bunların aileleri bazan, alış verişe çıkan hastanın huyunu bildikleri için, peşine gizlice adam takar, çaldıklarını ödetirler.

Bir de, çalmaktan şehvet duyan hastalar vardır ki daha çok kadınlar arasında görülen bu hastalığa kleptolanji denir. Âdet ve gebelik esnasında menedemedikleri bir çalma arzusu ile harekete geçen bu hastalar, cinsî tatmin duydukları muayyen eşyayı çalarlar...

PUL ve TARİH

MİLLETLERARASI İMAR VE KALKINMA BANKASI X. TOPLANTI HÂTIRASI 12.9.1955

Bugüne kadar İstanbul'da toplanan kongrelerin en önemlilerinden biri de Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası ile Milletlerarası Para Fonu Guvernörler Meclisi'nin toplantısı idi. Milletlerarası Para Fonu teşekkülünde 27 üye devlet bulunmakla beraber, müşahit olarak 58 devletin yüzlerce delegesi de kongreye katılmıştı. Kongrede hayatî önemi haiz meseleler görüşülmüş, Ortadoğu memleketleri probleminin daha iyi anlaşılmasına çalışılmıştır. Kongre dolayısiyle PTT idaresi 12.9.1955 te dört kıymet üzerinden 100.000 tirajlı bir hâtıra serisi tedavüle çıkarmıştı. 15 kuruşluk sarı pulda kongrenin toplandığı Edebiyat Fakültesi, 20 kuruşluk kırmızıda Beyazıt Meydanı ve Üniversite kapısı, 60 kuruşluk morda Hilton Oteli, 100 kuruşluk mavide de Kız Kulesi'nin resimleri vardır. Pullar Viyana Devlet Matbaası'nda basılmış, kongrenin toplantı tarihi bulunan hususi damga ve zarf İstanbul'da kullanılmıştır. Asıl kıymeti 195 kuruş olan pulların fiatı 1957 de 3, 1958 de 25 liraya çıkmıştır.

BİLMECE

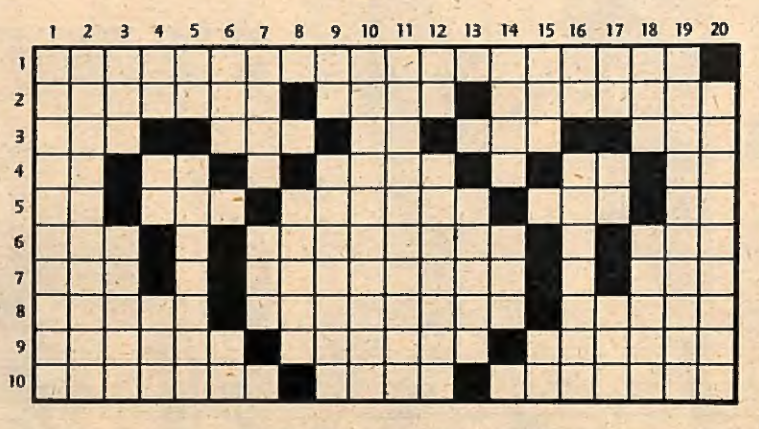

SOLDAN SAĞA : 1: Havailik ve alâkasızlığı anlatan bir atasözü. 2: Üyelik durumuna girme (iki kelime) — Minimini sandık — Pişmiş toprak işi. 3: Kuyu tabanı — Su yolu — Eski karıkocaların birbirine seslenmek için kullandıkları kelimecik — Âdem babamızın çocuklarından biri — Taharri et. 4: Vilâyet — Bir renk — siyah — Bir kelimenin kısası — İki beş. 5: Kuzu sesi — Arapçada kutsal ışık — Lüferin irisi — Madeni paranın parlağı — Bir kelimenin kısaltılmışı. 6: Mürekkep bir soru — Yeri eşememe — Vida veya namlu oluğu. 7: Yanardağ akıntısı — Soğuğa nazar et — Kör. 8: Küp — Bakır yemek kaplarına sıvanan madeni taharri et — Çoban neyi. 9: Debdebe — Tersi en kalın kumaşlar — Bir emir. 10: Kefil olma işi — Nineleri-mizin yakındığı şey — İçimize giydiğimiz elbiseler.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Pişmanlık getirmek. 2: Çiğnenen familya (iki kelime). 3: Tanrı — Gelirı büyük yapıların yararına verilen binalar. 4: Nota — Lahza — Avuç içi. 5: En kıymetli uzuvlarımızdan — Cep feneri bataryası. 6: Lâkin — Tersi arkadaş. 7: Körpeliği geçmiş — Dürt — Kızak böyle yapar. 9: Beyaz — Çam veya selvi ağacı yemişi. 10: Mazbut. 11: İkamet edemiyen. 12: Osmanlı edebiyatında yüz — Çocuk doğurmuş kadın ve çocuk sahibi olan erkek. 13: Tersi «taharri etme» anlamında bir emir. 14: Eşi — Ağa kelimesinin bazı lehçelerde telâffuzu. 15: Tümsek veya engel — Bir harfin okunuşu. 16: Namus — «Olduğu gibi» anlamında bir tabir. 17: Tersi Arapçada su — Bir emir — Fasıla. 18: Fakat — Hızlı değil. 19: Atom bombası atılan şehirin halkından. 20: Seyrek dokulu bir bez.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ:

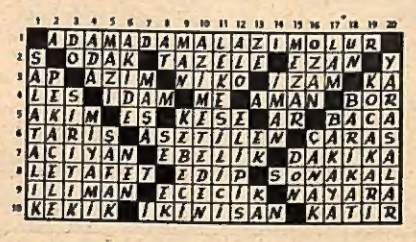

KARİKATÜR

— Haydi gözün aydın. Yarın hava açacakmış.

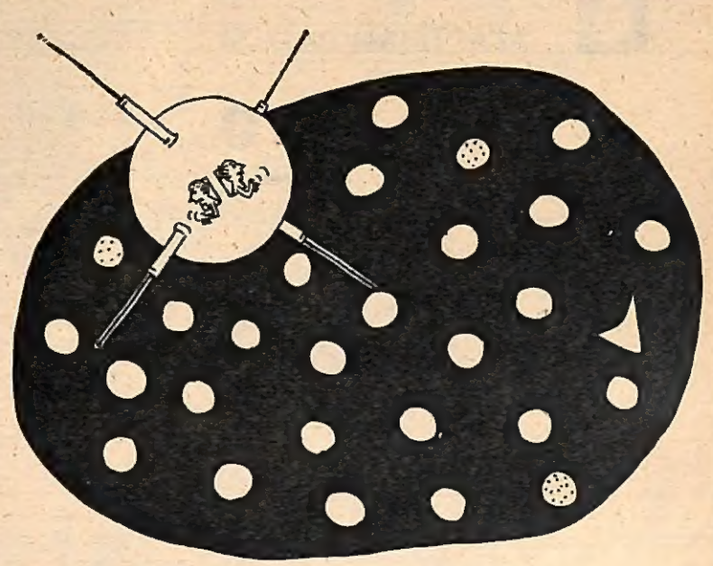

— Dünyamız hangisiydi acaba ?

YAZISIZ

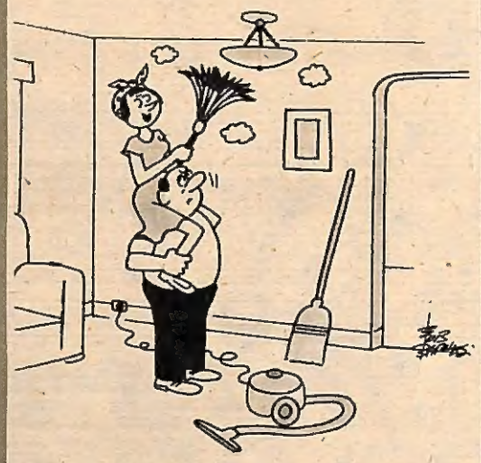

— Nihayet bu bitti. Şimdi öbür odaya geçelim.

— Taksimetre 50 lira yazdı. Hâlâ ümidiniz var mı ? Bekliyecek miyiz ?

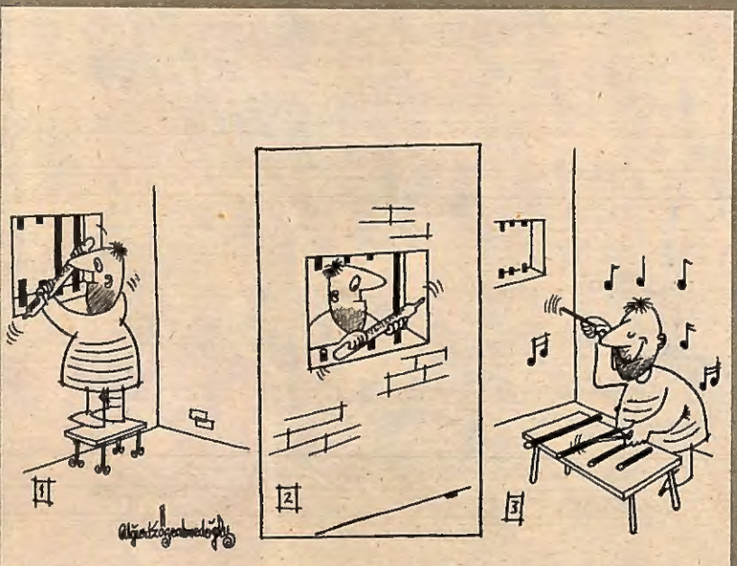

YAZISIZ

— Canın kavga mı istiyor yine ?

8

12 Ekim'de

APARTMAN DAİRESİ

ve

150.000

Lira Para İkramiyesi

FOTOĞRAF: FERİT CAN

Bursa bölgesinde halı ve kilim kurslarımızda çalışan bir köylü kızımız.

Bankamız birikmiş paraları en verimli bir tarzda değerlendirecek tasarrufu teşvik hamleleri yapan ilk banka olduğu gibi, boş vakitleri değerlendirmek için de ziraat bölgelerinde ev sanatlarını geliştirme denemeleri yapan ilk bankadır.

SON
para yatırma
günü
8
EYLÜL

YAPI ve KREDİ BANKASI